

Pragmatyczne i retoryczne aspekty argumentacji

Katarzyna Budzyńska

Zakład Logiki i Kognitywistyki IFiS PAN
School of Computing, University of Dundee

**Współczesna teoria
argumentacji**
(Walton i in. 2008)

Retoryka
(Arystoteles 2001)

Pragmatyka
(Searle 1969)

1. Inferencyjne vs. nie-inferencyjne struktury etotyczne

Retoryczne źródła poznania (Arystoteles 2001)

- Logos – argumentacja (zawartość treściowa)
- Etos – charakter mówcy

→ *etotyczne* struktury językowo-kognitywne

Dwie strategie poznawcze

(1) Jan mówi, p bo q

Dwie strategie poznawcze

(1) Jan mówi, p bo q

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

Auto-referencja i zagnieżdżone świadectwo

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

Rekonstrukcja etotycznych kolistości

Interpretacja

- argumentacyjna (standardowa)
- asertywna

Interpretacja argumentacyjna

SCHEMAT ETOTYCZNEJ ARGUMENTACJI

- **Wniosek:** p
- **Przesłanka1:** i mówi p
- **Przesłanka2:** i jest wiarygodny

Interpretacja argumentacyjna

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

- **Wniosek:** *Jan jest wiarygodny (p)*
- **Przesłanka1:** Jan mówi, że *jest wiarygodny (i mówi p)*
- **Przesłanka2:** Jan jest wiarygodny (*i jest wiarygodny*)

Interpretacja argumentacyjna

Błędne koło w etotycznej argumentacji:

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

- **Wniosek:** *Jan jest wiarygodny* (p)
- **Przesłanka1:** Jan mówi, że *jest wiarygodny* (i mówi p)
- **Przesłanka2:** *Jan jest wiarygodny* (i jest wiarygodny)

Interpretacja argumentacyjna

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

- **Wniosek:** *Jan jest wiarygodny* (*p*)
- **Przesłanka1:** Anna mówi, że *Jan jest wiarygodny* (*i mówi p*)
- **Przesłanka2:** Anna jest wiarygodna (*i jest wiarygodny*)

Interpretacja argumentacyjna

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

- **Wniosek:** *Jan jest wiarygodny* (*p*)
- **Przesłanka1:** Anna mówi, że *Jan jest wiarygodny* (*i mówi p*)
- **Przesłanka2:** Anna jest wiarygodna (*i jest wiarygodny*)
 - **Przesłanka1.1:** Jan mówi, że *Anna mówi, że Jan jest wiarygodny* (*i mówi p*)
 - **Przesłanka1.2:** Jan jest wiarygodny (*i jest wiarygodny*)

Interpretacja argumentacyjna

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

- **Wniosek:** *Jan jest wiarygodny* (*p*)
- **Przesłanka1:** Anna mówi, że *Jan jest wiarygodny* (*i mówi p*)
- **Przesłanka2:** Anna jest wiarygodna (*i jest wiarygodny*)
 - **Przesłanka1.1:** Jan mówi, że *Anna mówi, że Jan jest wiarygodny* (*i mówi p*)
 - **Przesłanka1.2:** *Jan jest wiarygodny* (*i jest wiarygodny*)

Interpretacja asertywna

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

(4) Jan mówi, spędziłem wakacje w Tajlandii

Najpierw: gdzie jest etos?

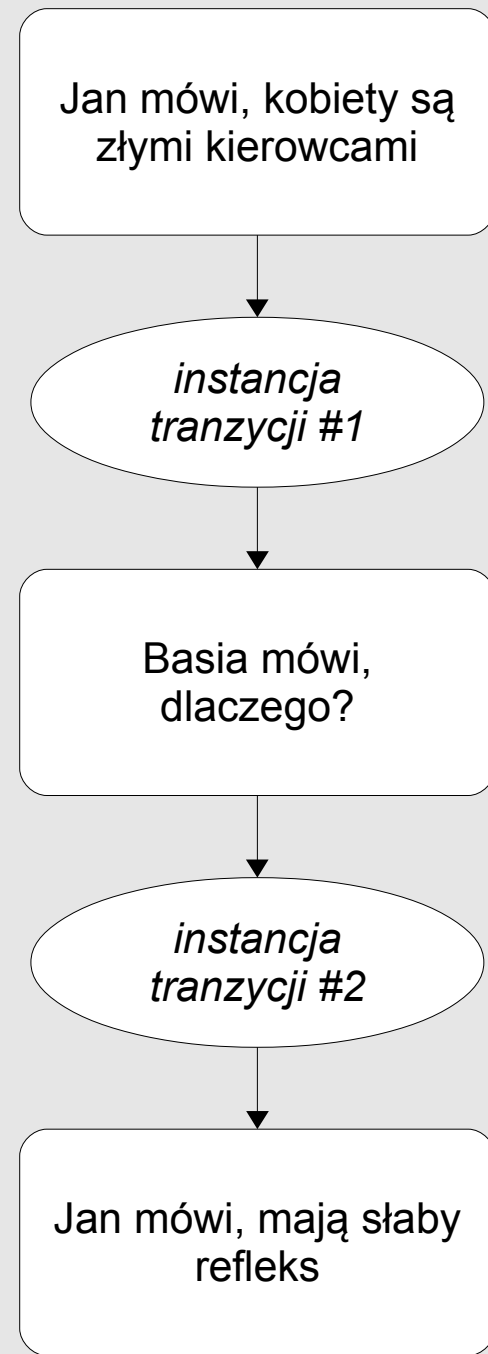
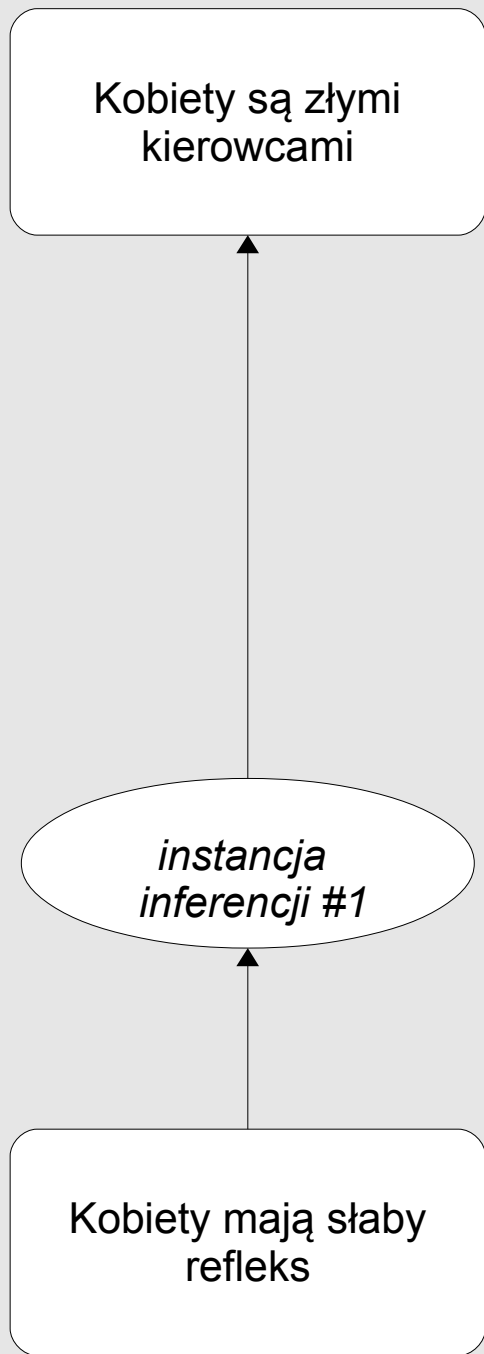
Teoria Zakotwiczania Inferencji, *Inference Anchoring Theory IAT* (Budzyńska & Reed 2011)

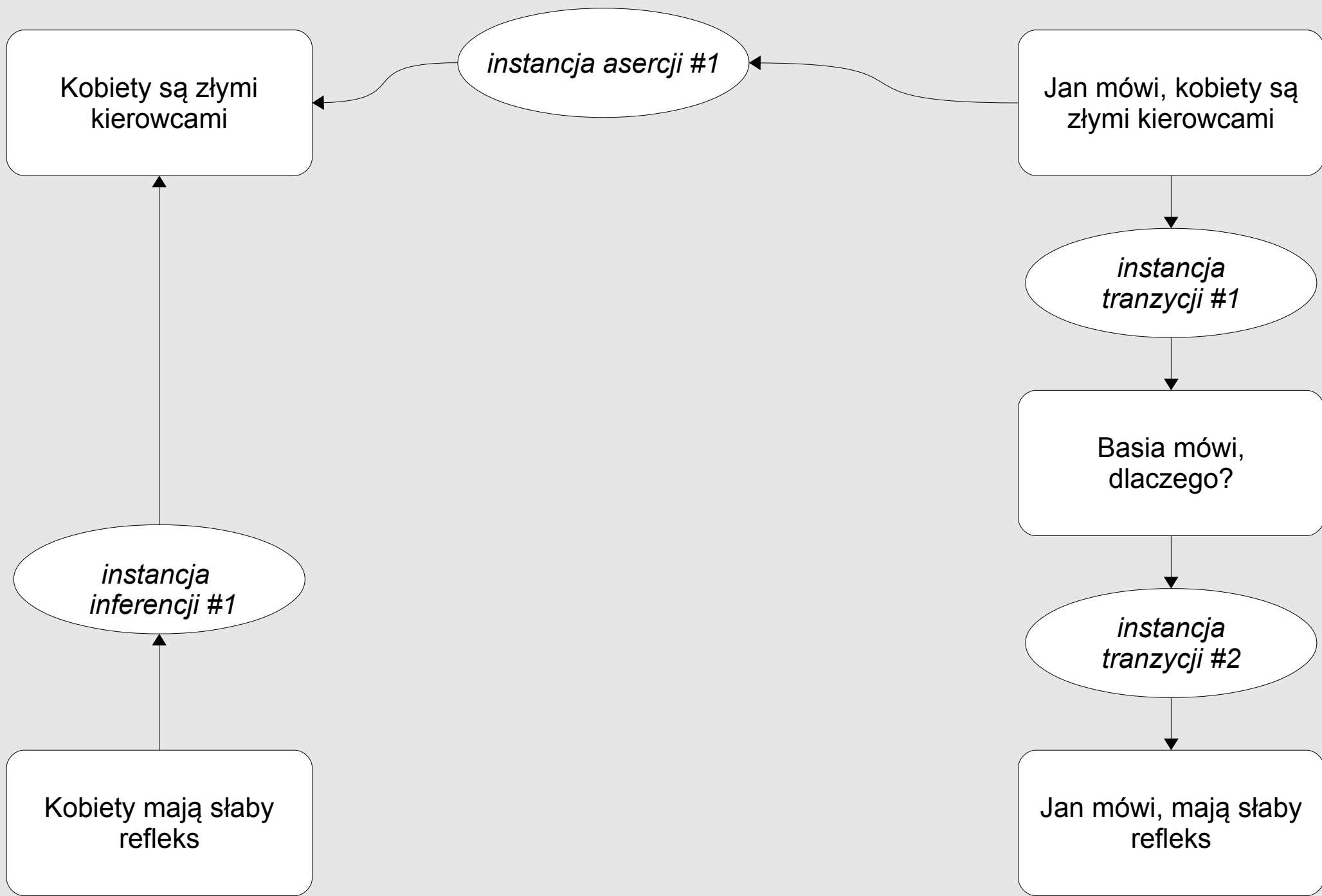
- złożone struktury **językowe** (w szczególności, inferencje)
- struktury **komunikacyjne** (takie jak np. argumentacyjne akty mowy)
- i **zależności** między nimi

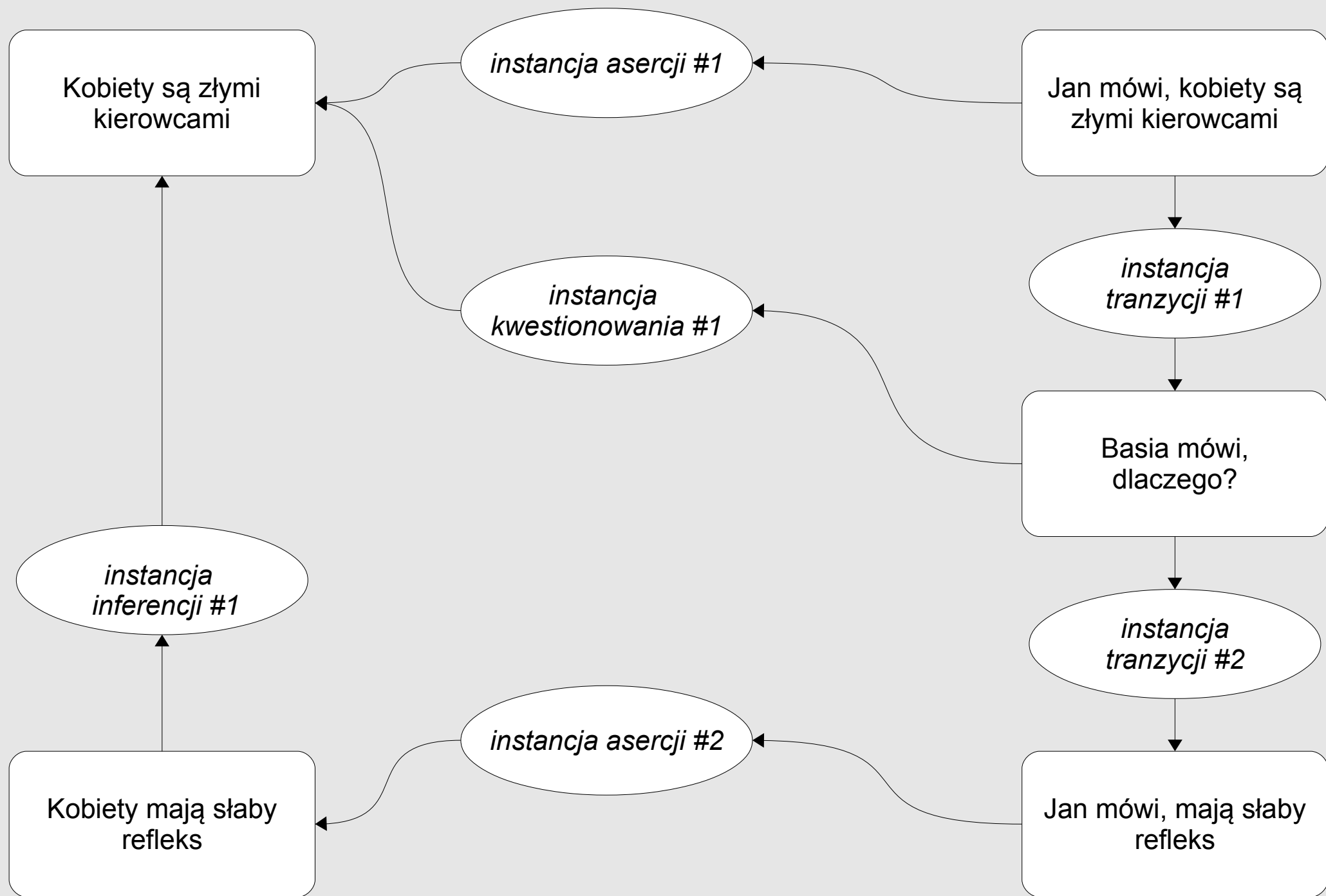
Inference Anchoring Theory IAT

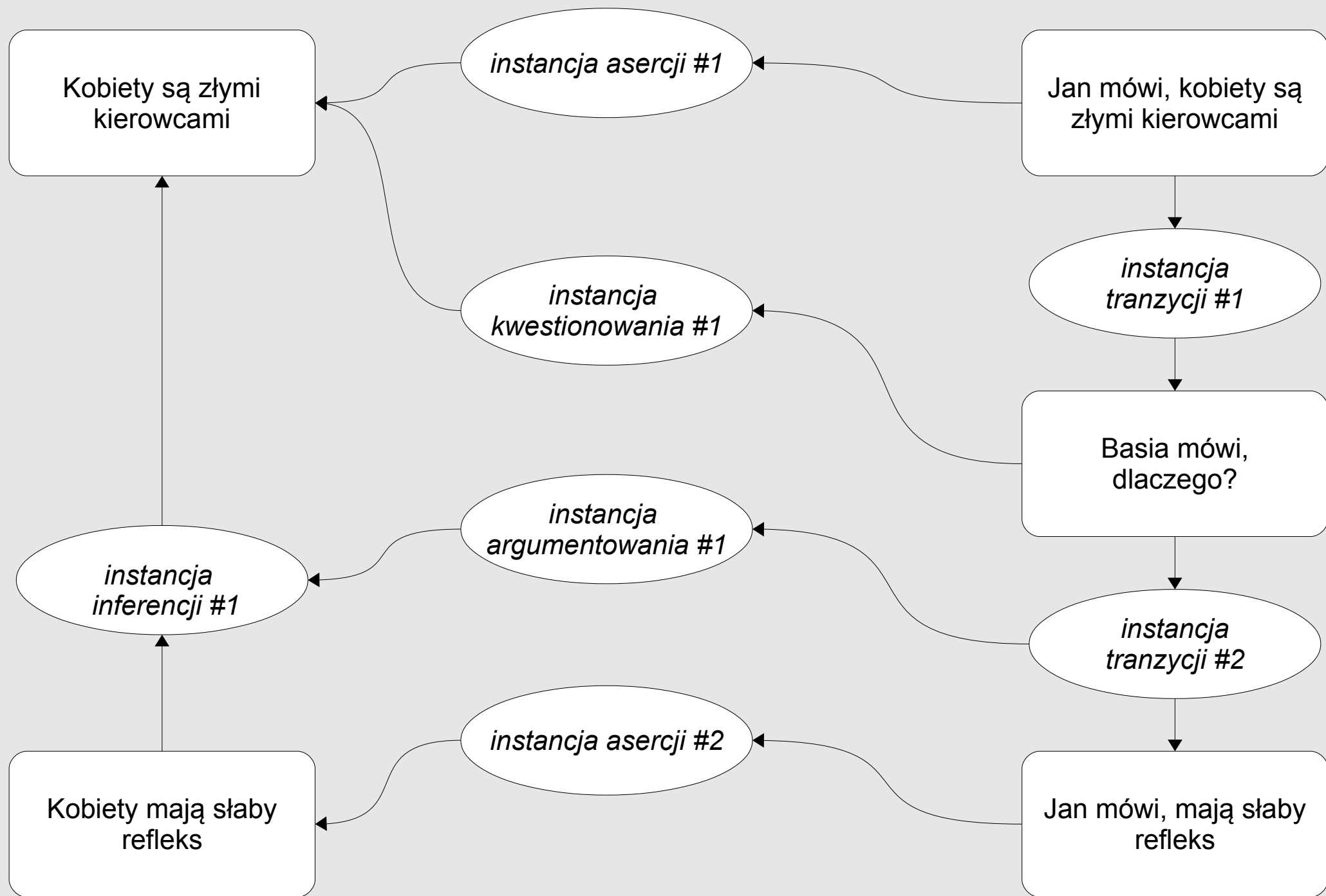
(4)

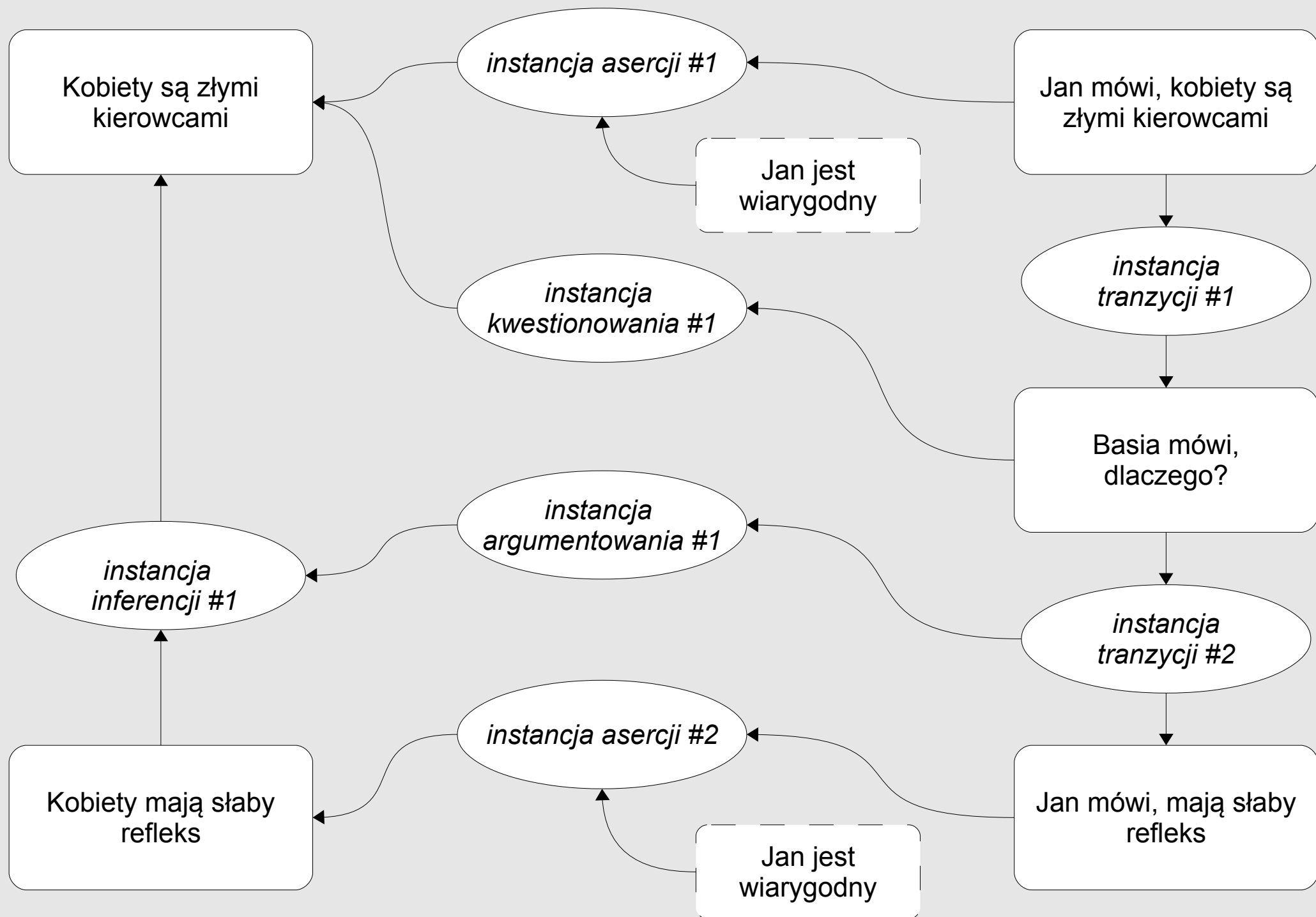
- (a) Jan mówi, kobiety są złymi kierowcami
- (b) Basia mówi, dlaczego tak sądzisz?
- (c) Jan mówi, mają słaby refleks

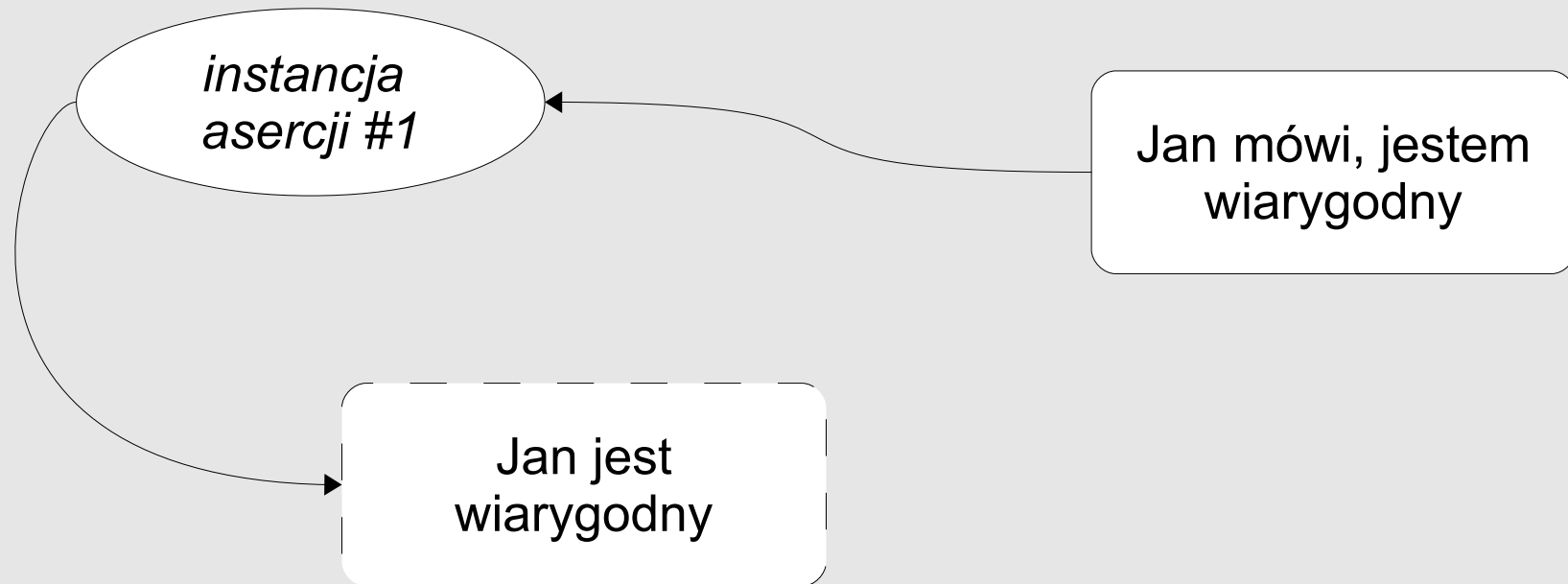

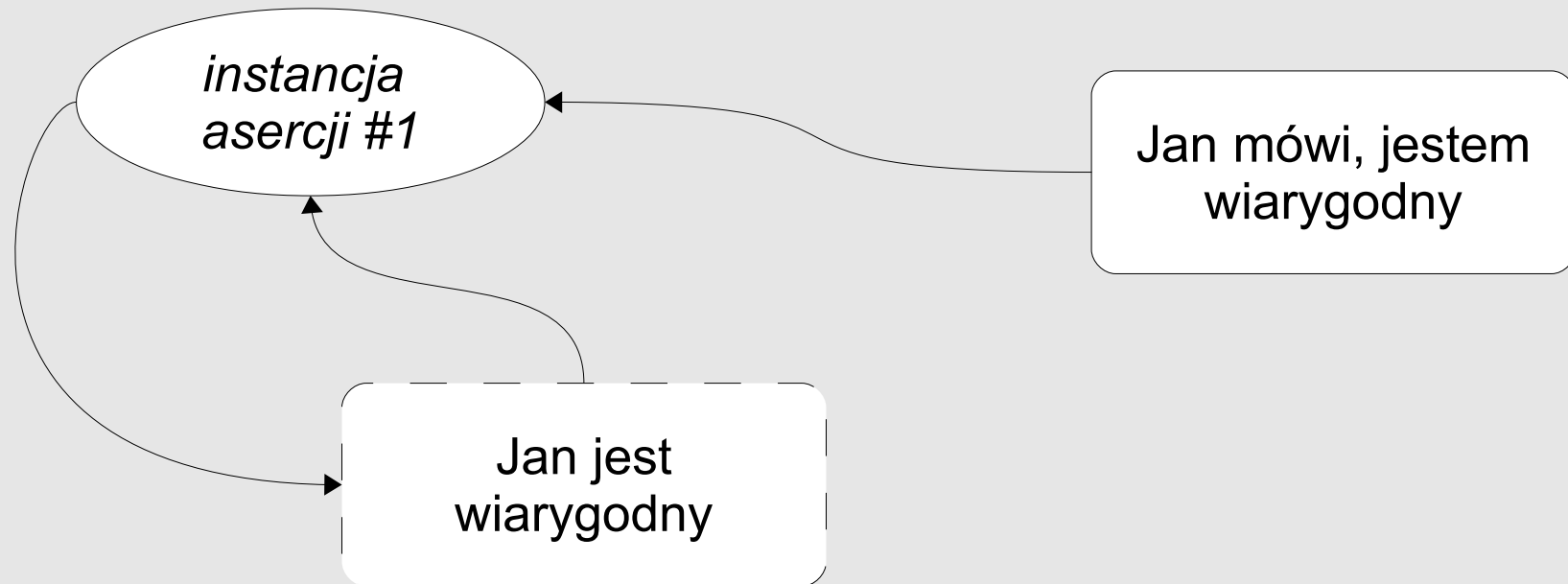
Auto-referencja

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

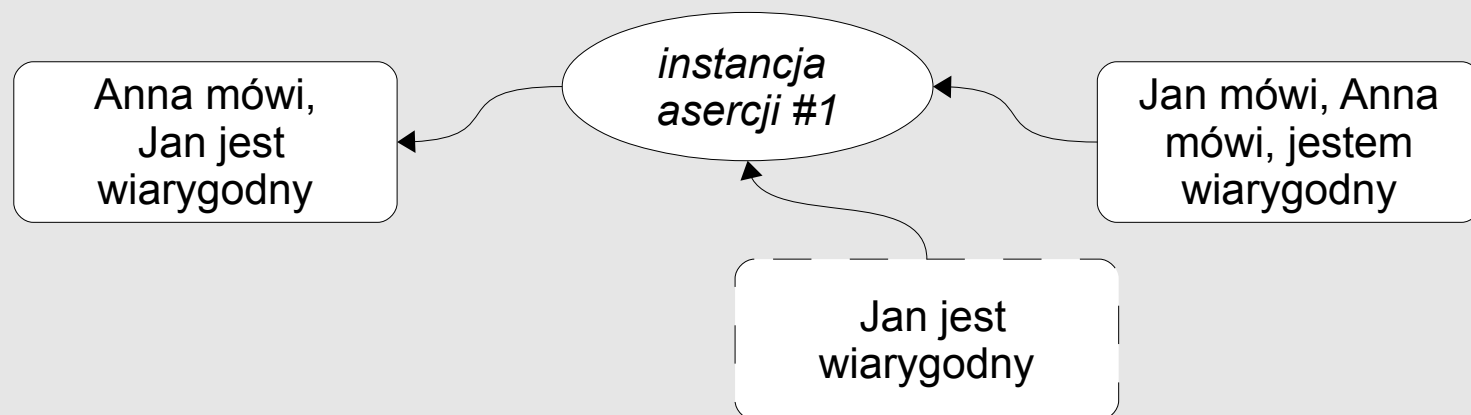
Auto-referencja

(2) Jan mówi, jestem wiarygodny

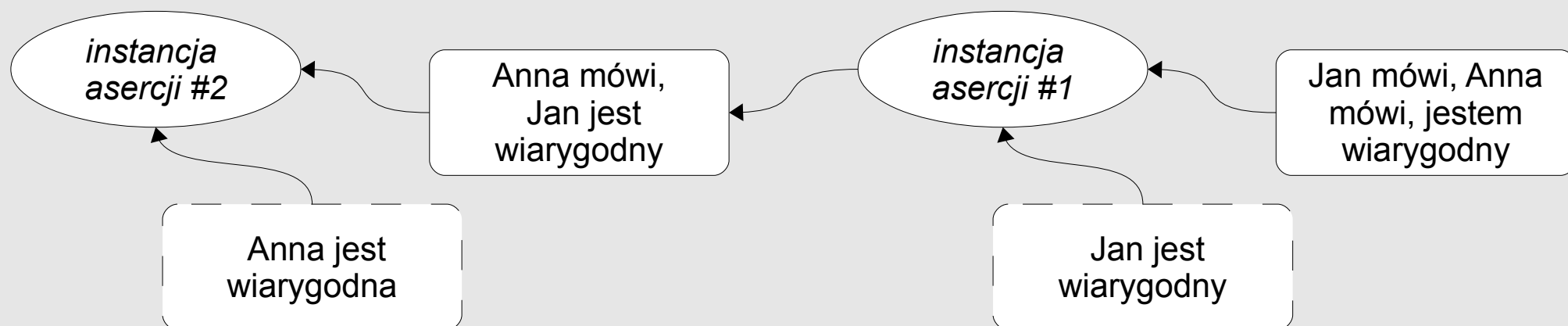
Zagnieżdżone świadectwo

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

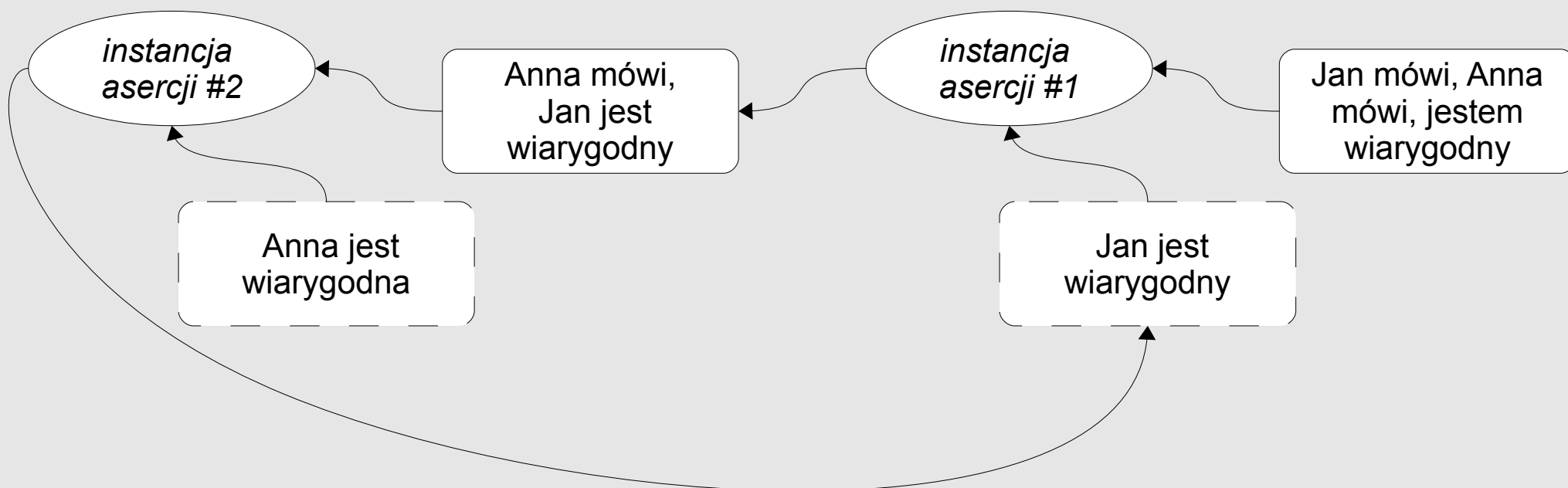
Zagnieżdżone świadectwo

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

Zagnieżdżone świadectwo

(3) Jan mówi, Anna mówi, jestem wiarygodny

2. Etotyczne błędne koło

(Hamblin 1970, Walton 2006)
(Budzyńska 2013)

Błędne koło

(6)

(z) Smith mówi, mój kredyt jest w porządku

(a) Menedżer mówi, czy możesz mi dać poświadczenie kredytu

(b) Smith mówi, mój przyjaciel Jones może za mnie poświadczyć

(c) Menedżer mówi, skąd mam wiedzieć, że można mu zaufać

(d) Smith mówi, zapewniam cię, że tak jest

Błędne koło: rekonstrukcja

(Wn) Smith'a kredyt jest w porządku

(P1) Smith mówi, że jego kredyt jest w porządku

(P2) Smith jest wiarygodny

Błędne koło: rekonstrukcja

(Wn) Smith'a kredyt jest w porządku

(P1) Smith mówi, że jego kredyt jest w porządku

(P2) Smith jest wiarygodny

(P2.1) Jones mówi, że *Smith jest wiarygodny*

(P2.2) Jones jest wiarygodny

Błędne koło: rekonstrukcja

(Wn) Smith'a kredyt jest w porządku

(P1) Smith mówi, że jego kredyt jest w porządku

(P2) Smith jest wiarygodny

(P2.1) Jones mówi, że *Smith jest wiarygodny*

(P2.2) Jones jest wiarygodny

(P2.2.1) Smith mówi, *Jones jest wiarygodny*

(P2.2.2) Smith jest wiarygodny

Błędne koło: rekonstrukcja

(Wn) Smith'a kredyt jest w porządku

(P1) Smith mówi, że jego kredyt jest w porządku

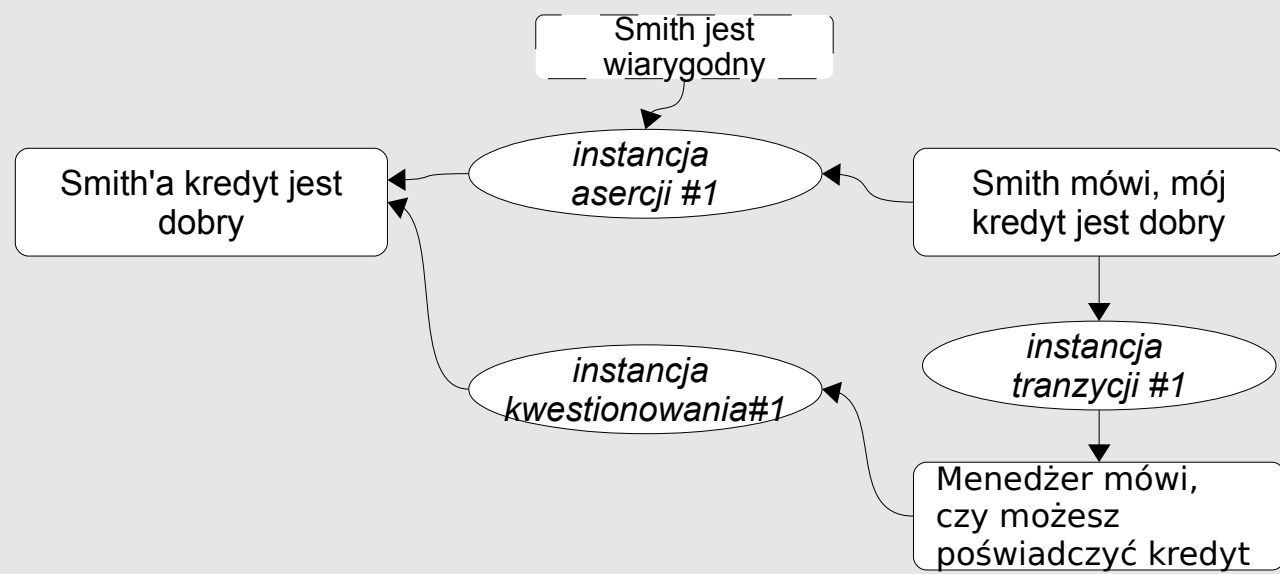
(P2) **Smith jest wiarygodny**

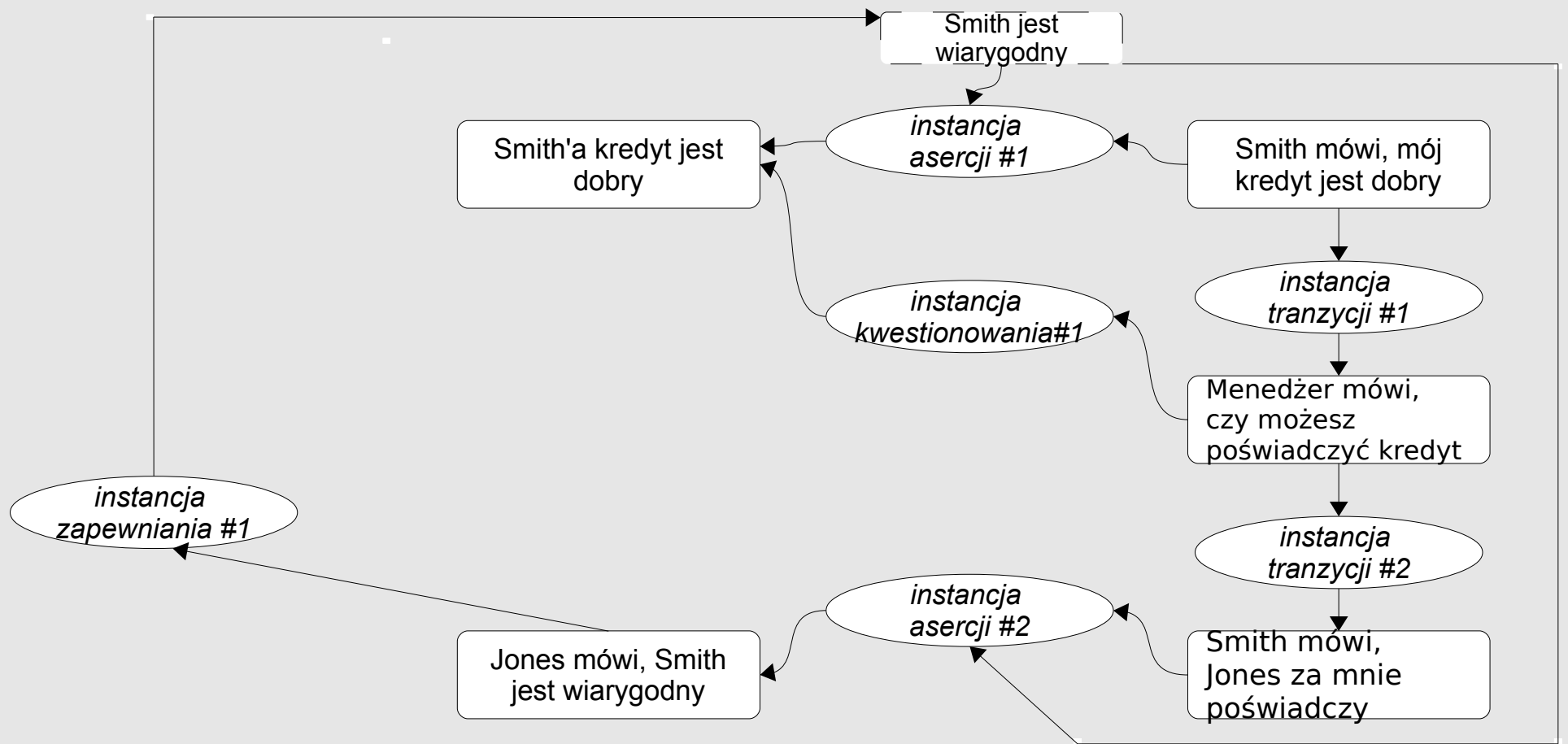
(P2.1) Jones mówi, że *Smith jest wiarygodny*

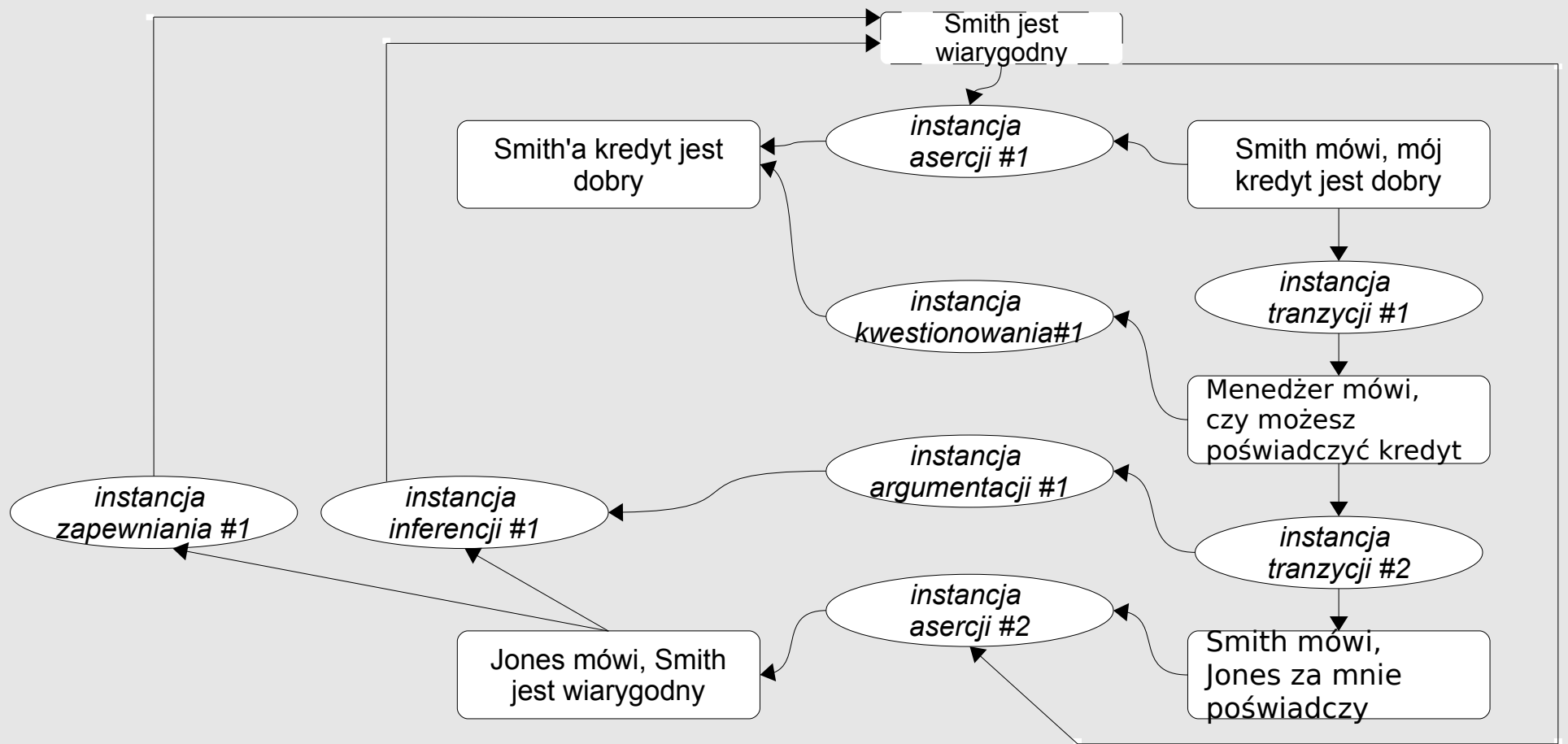
(P2.2) Jones jest wiarygodny

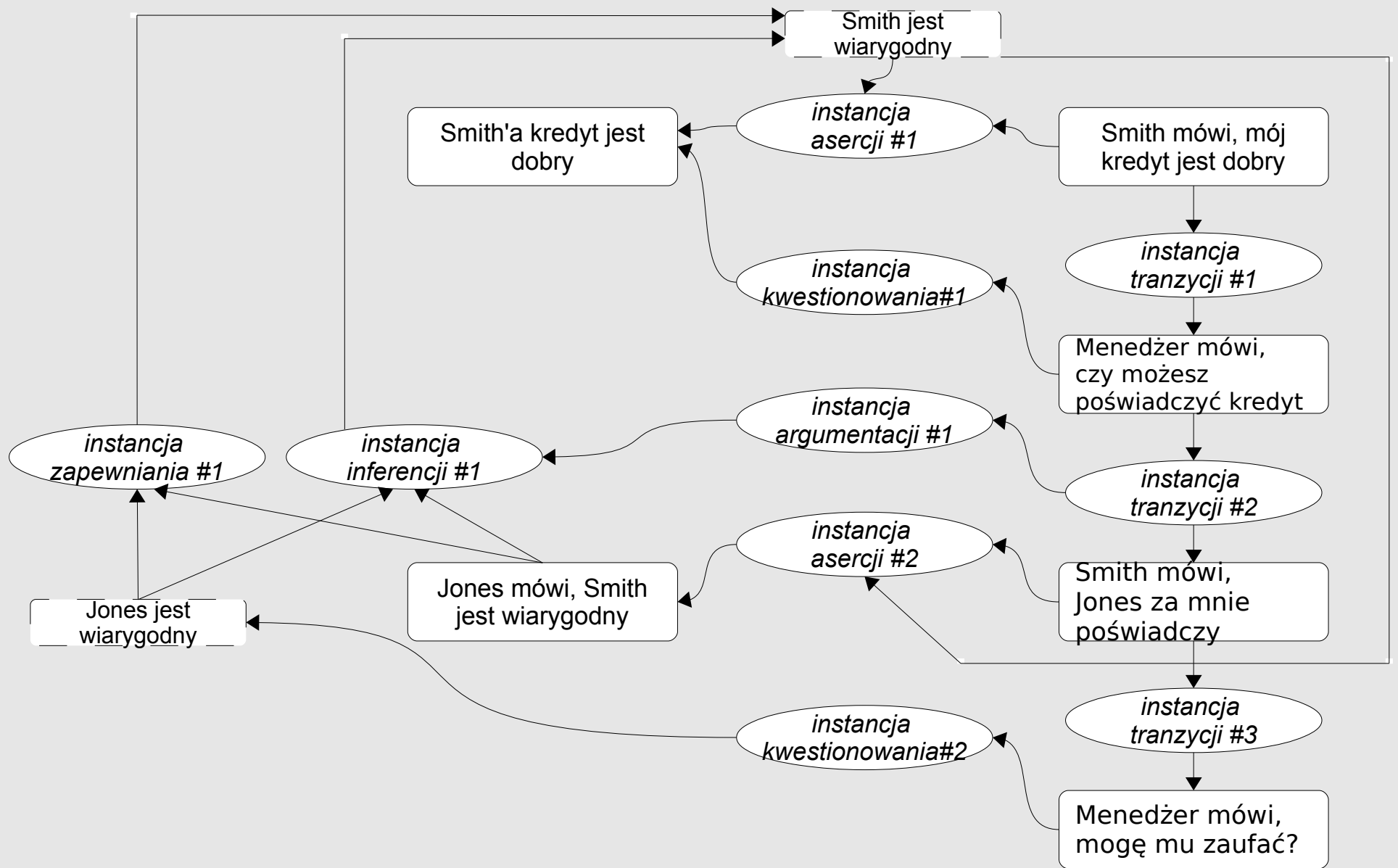
(P2.2.1) Smith mówi, *Jones jest wiarygodny*

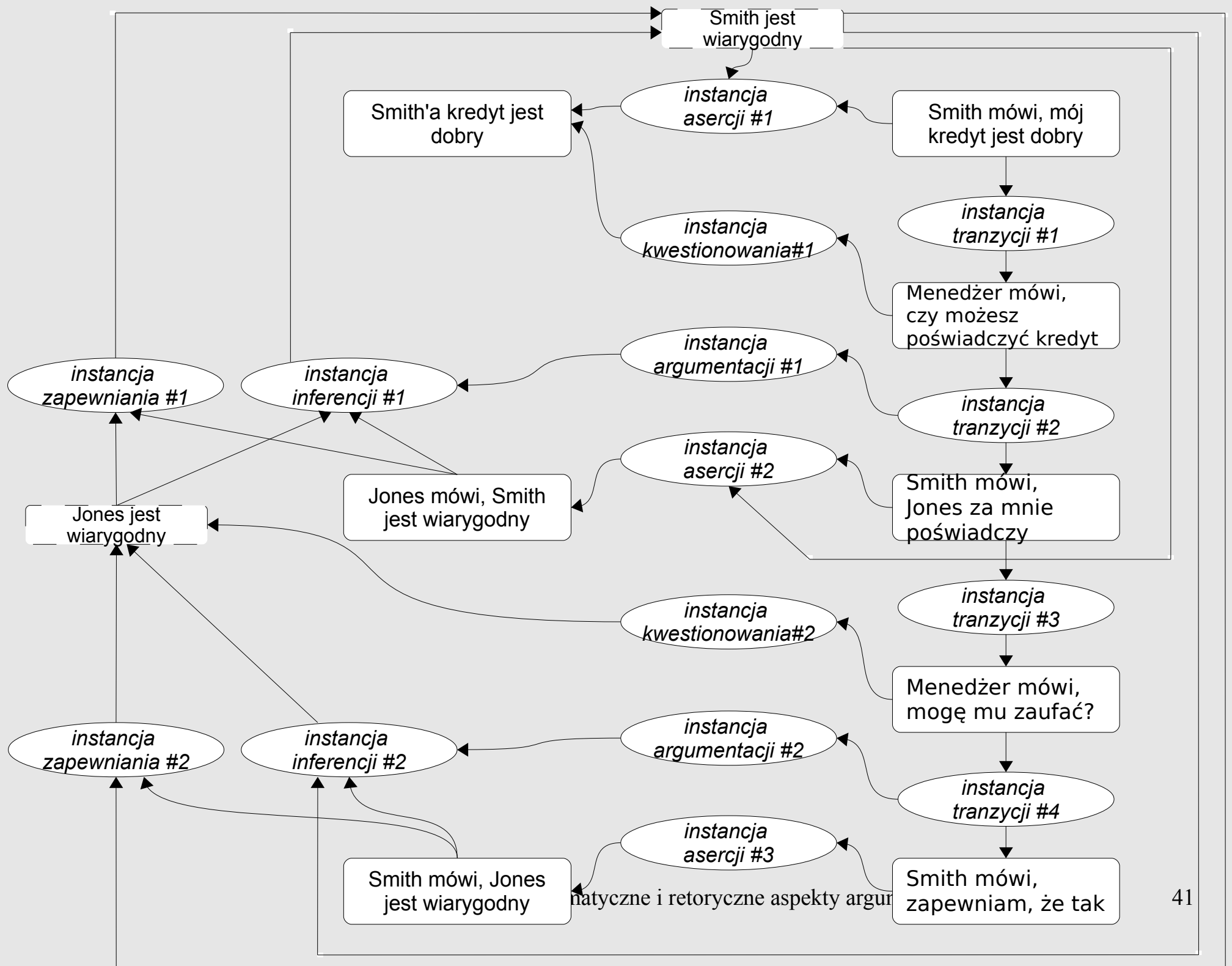
(P2.2.2) **Smith jest wiarygodny**

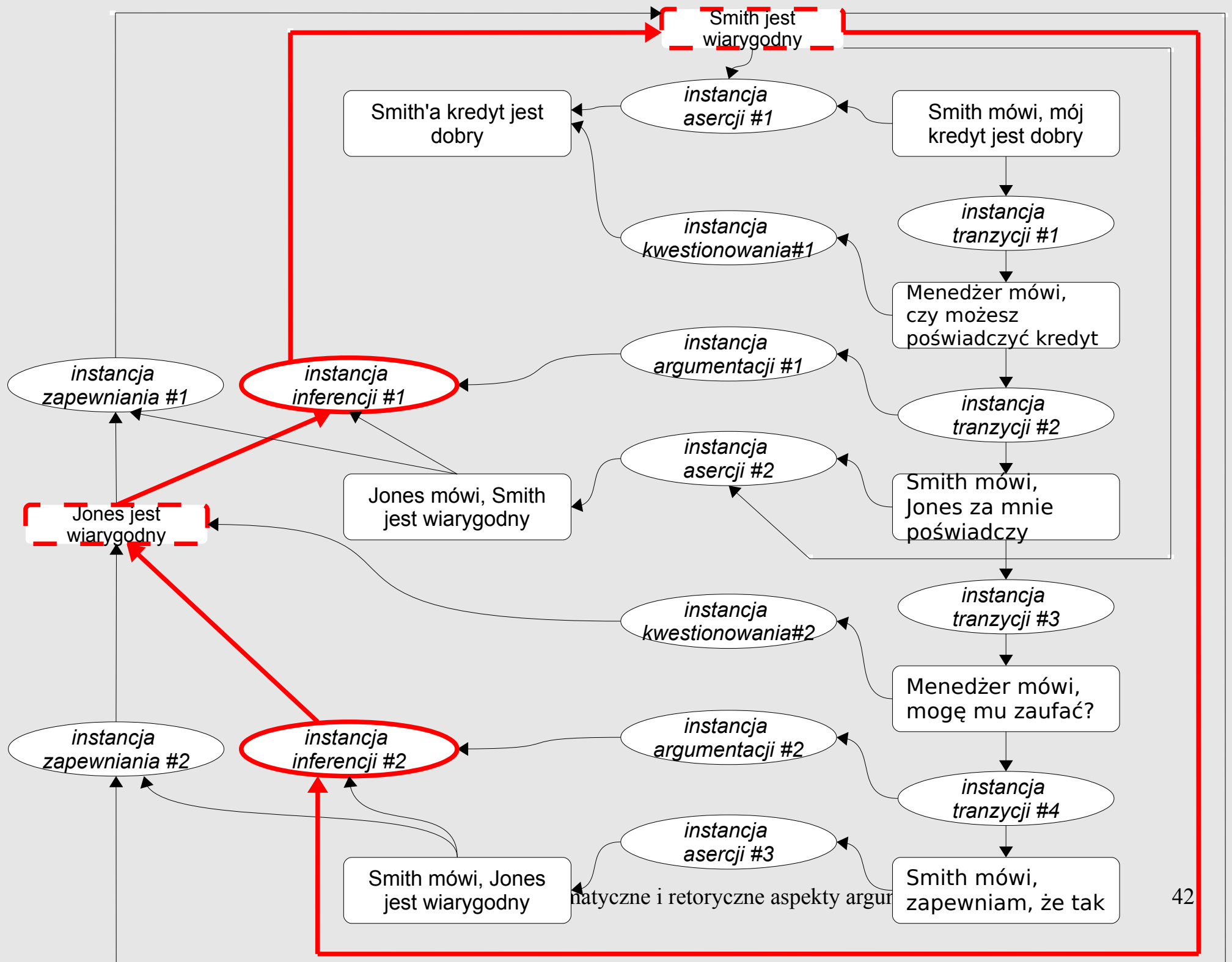

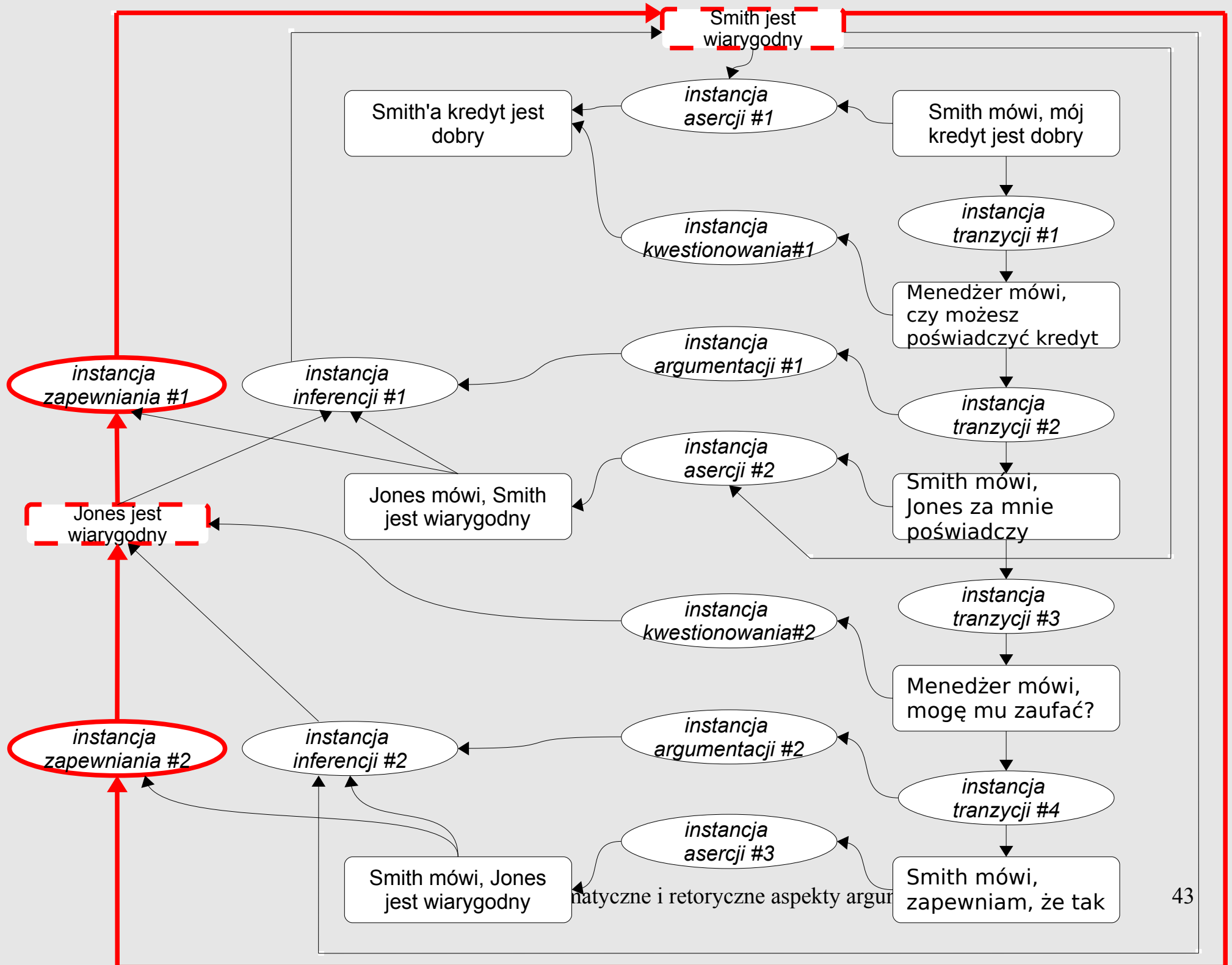

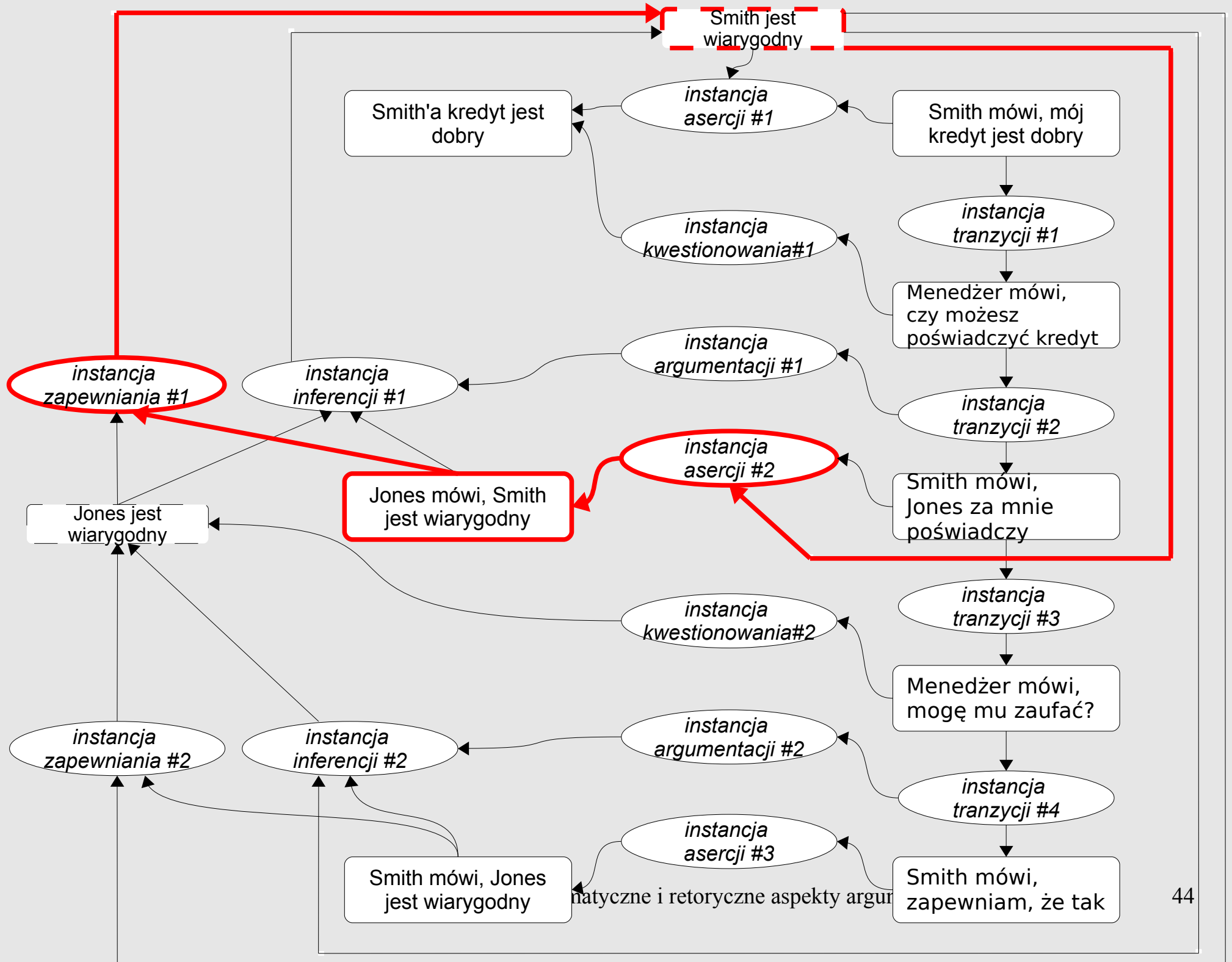

natyczne i retoryczne aspekty argum

3. Argument *Ad Hominem*, AH

Aspekty **inferencyjne**

vs.

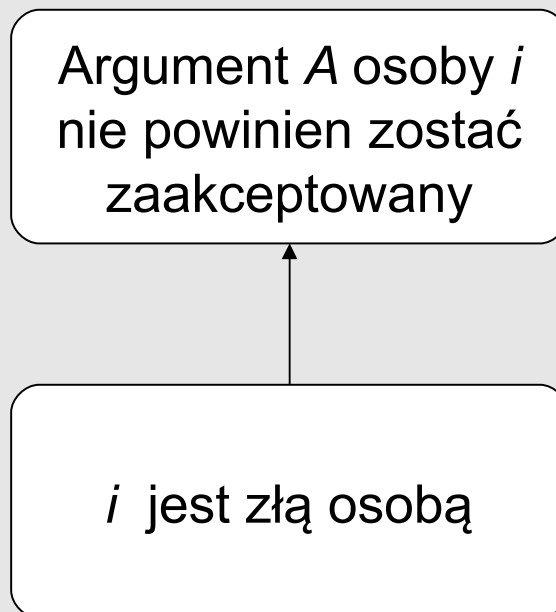
Aspekty **pragmatyczne i retoryczne**

Standardowy model inferencyjny (Walton 1998, 250-1)

SCHEMAT ARGUMENTACYJNY AH

Wniosek: Argument *A* osoby *i* nie powinien zostać zaakceptowany.

Przesłanka: *i* jest złą osobą.

Pragmatyczne i retoryczne aspekty AH (Budzyńska&Reed 2012; Budzyńska&Witek 2014)

AH jest **aktem mowy**:

- wykonanym w kontekście **asercji** “*i* jest złą osobą”
- mającym illokucyjną moc **podcięcia** (ang. *undercutting*)
 - implicytny i relacyjny akt mowy pomiędzy asercją (powyżej) oraz pewnym wcześniejszym aktem mowy (AM) oponenta
 - atak na **etotyczny warunek** AM

Przykład

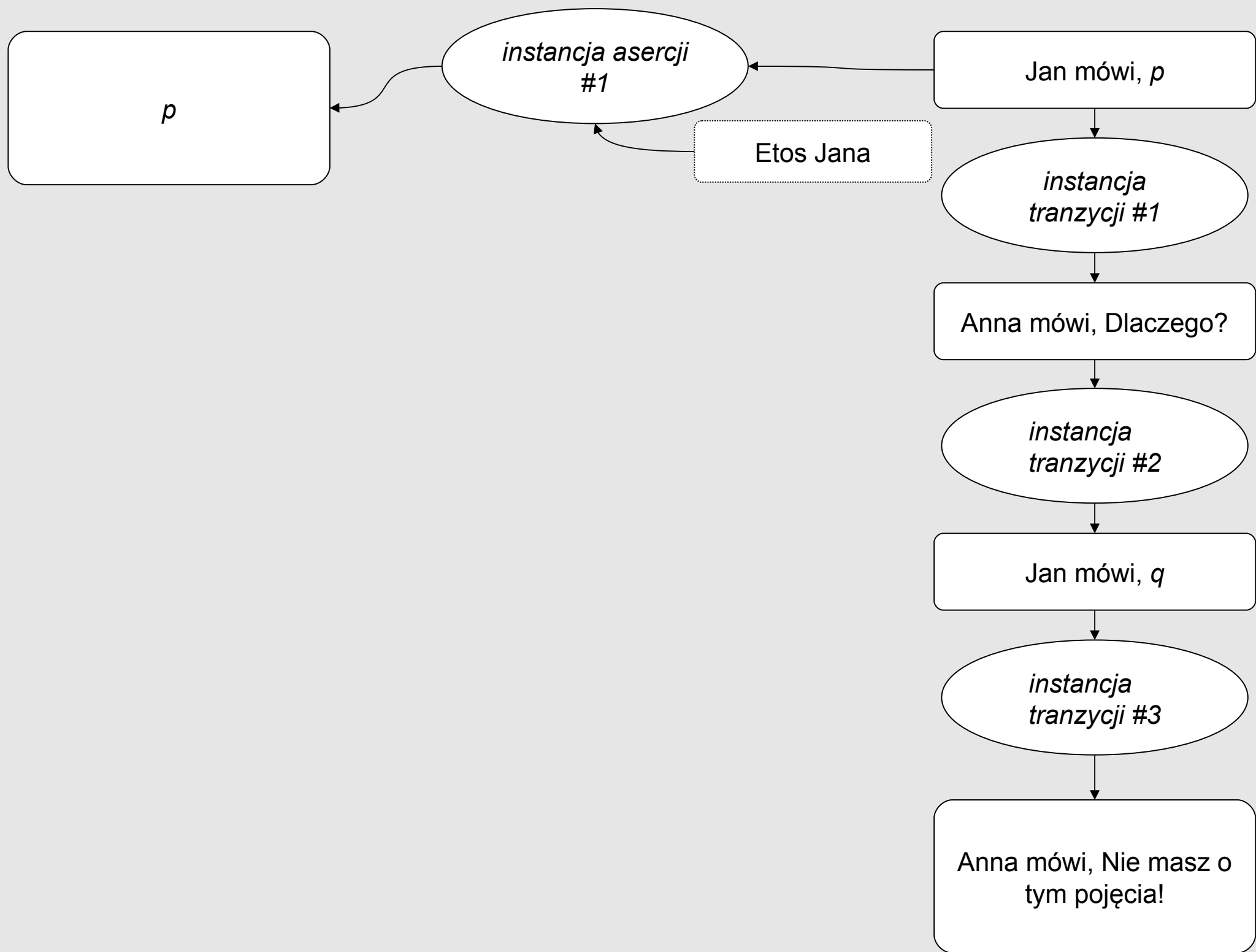
(7)

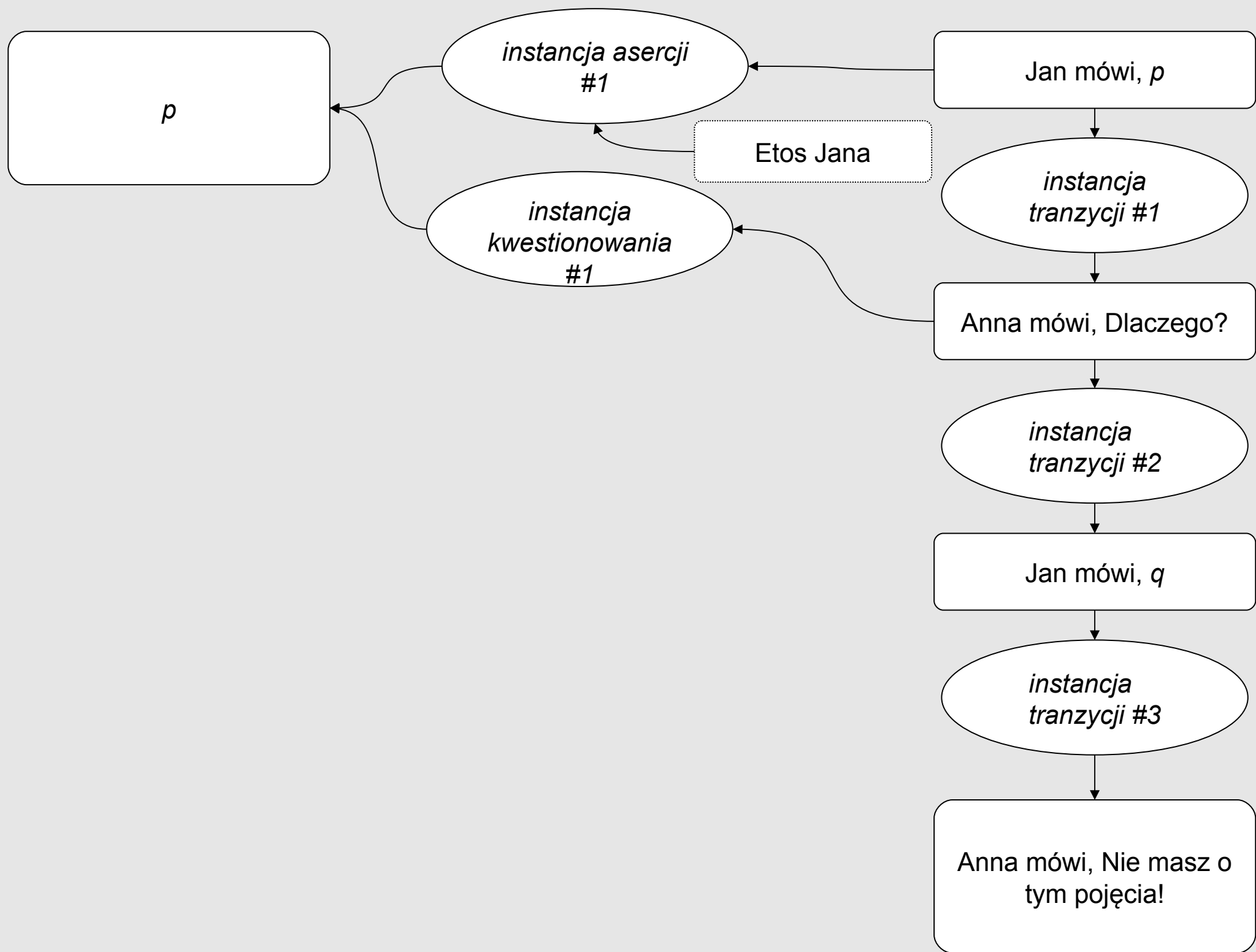
(a) Jan mówi, p

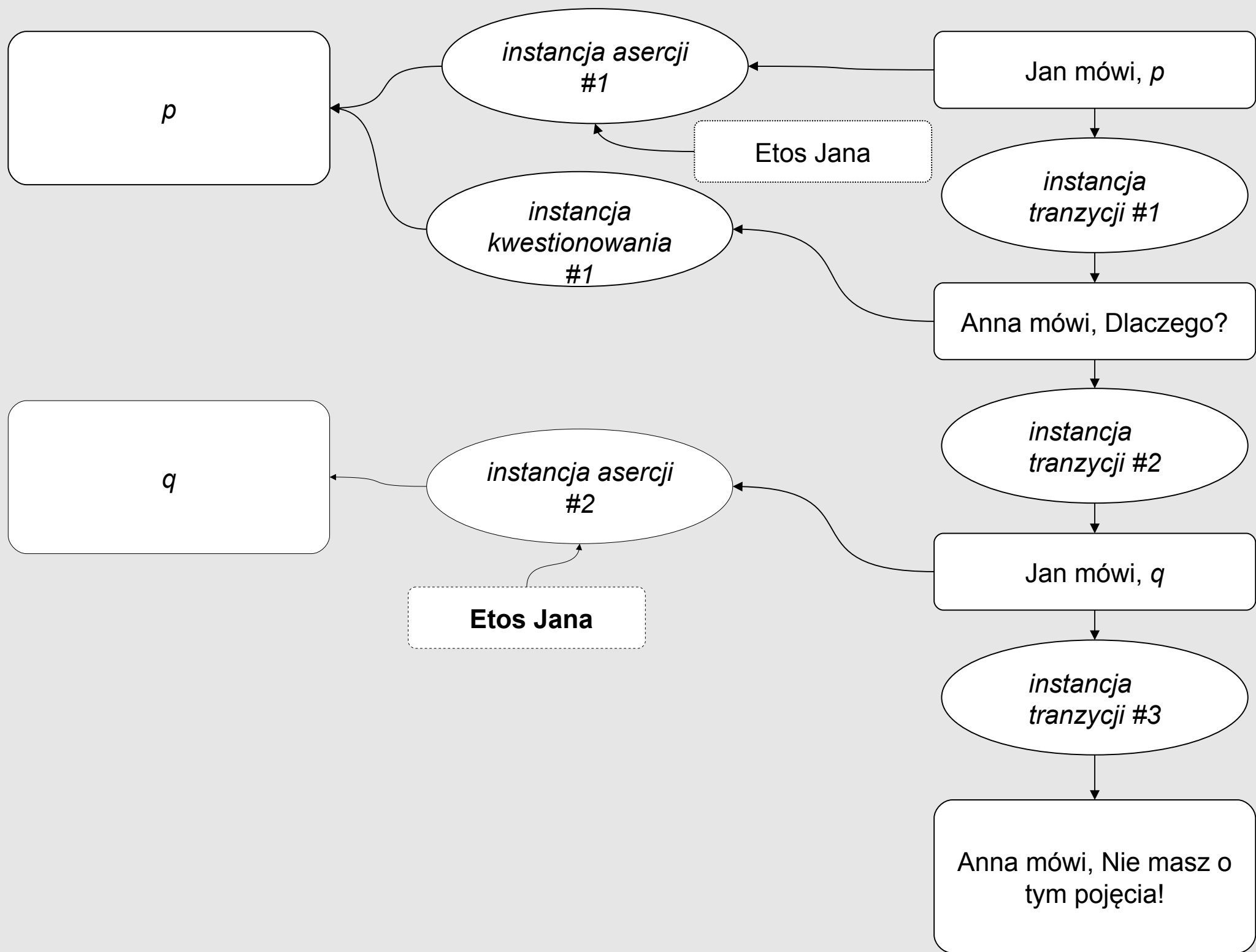
(b) Anna mówi, *Dlaczego p ?*

(c) Jan mówi, q

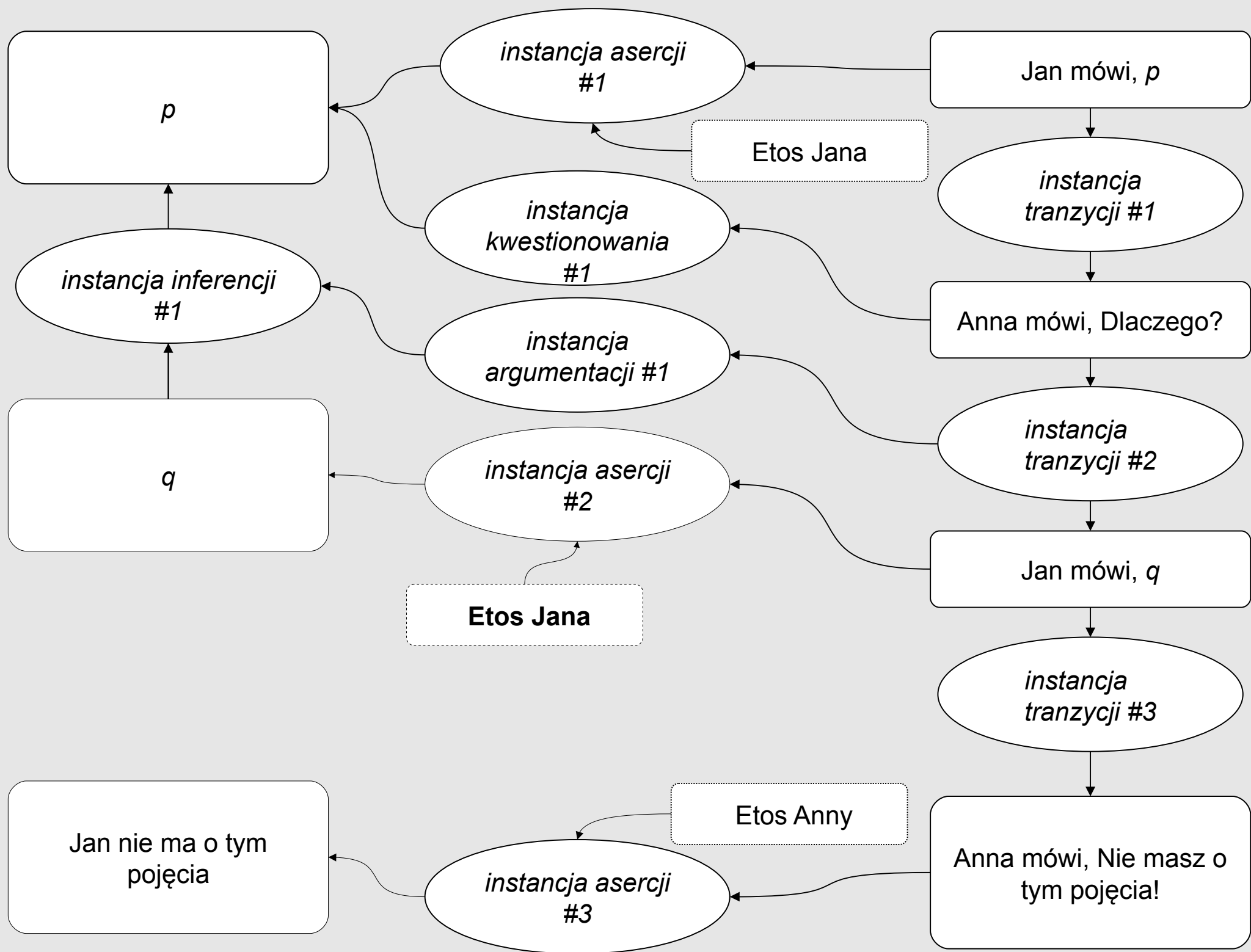
(d) Anna mówi, *Nie masz o tym pojęcia!*

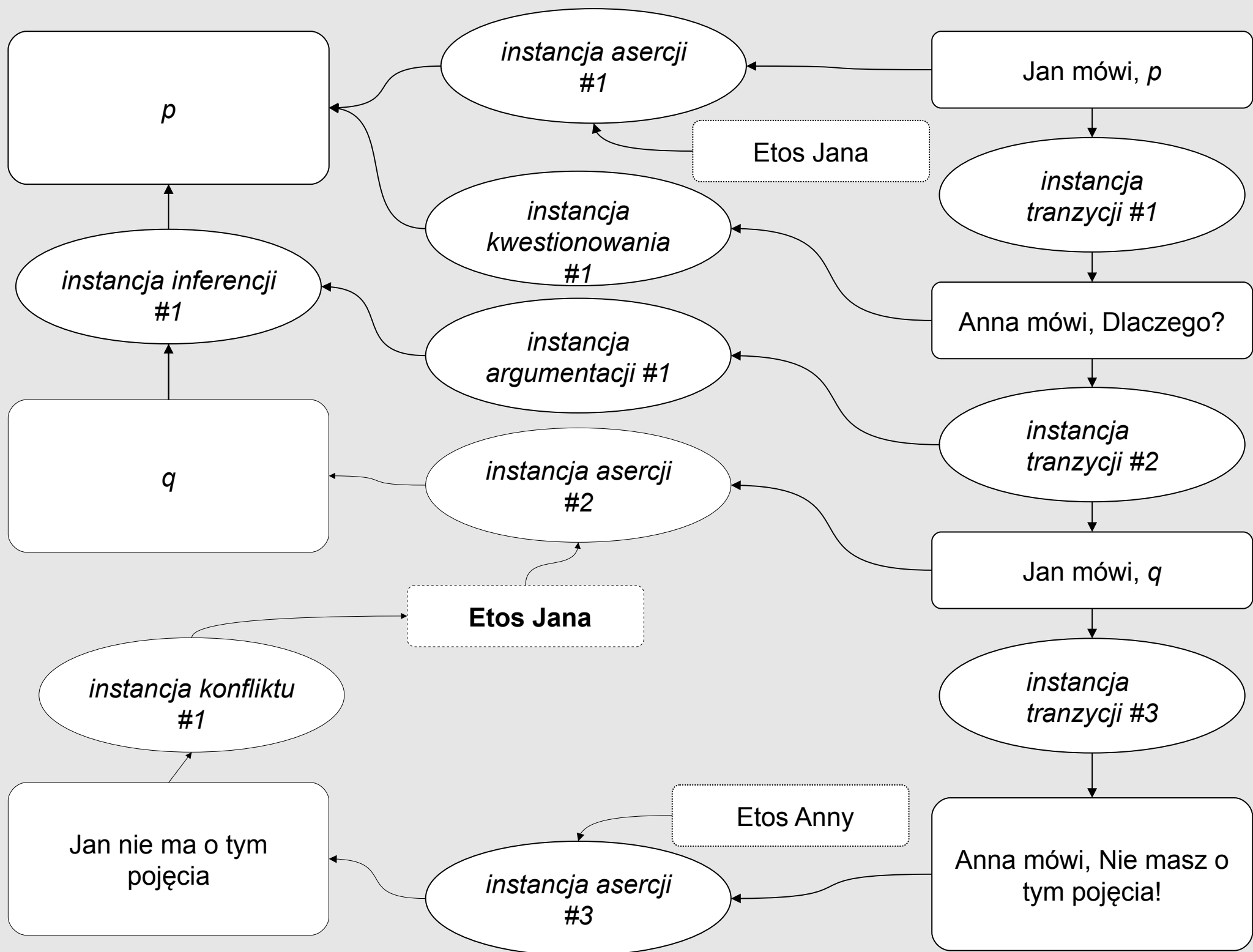

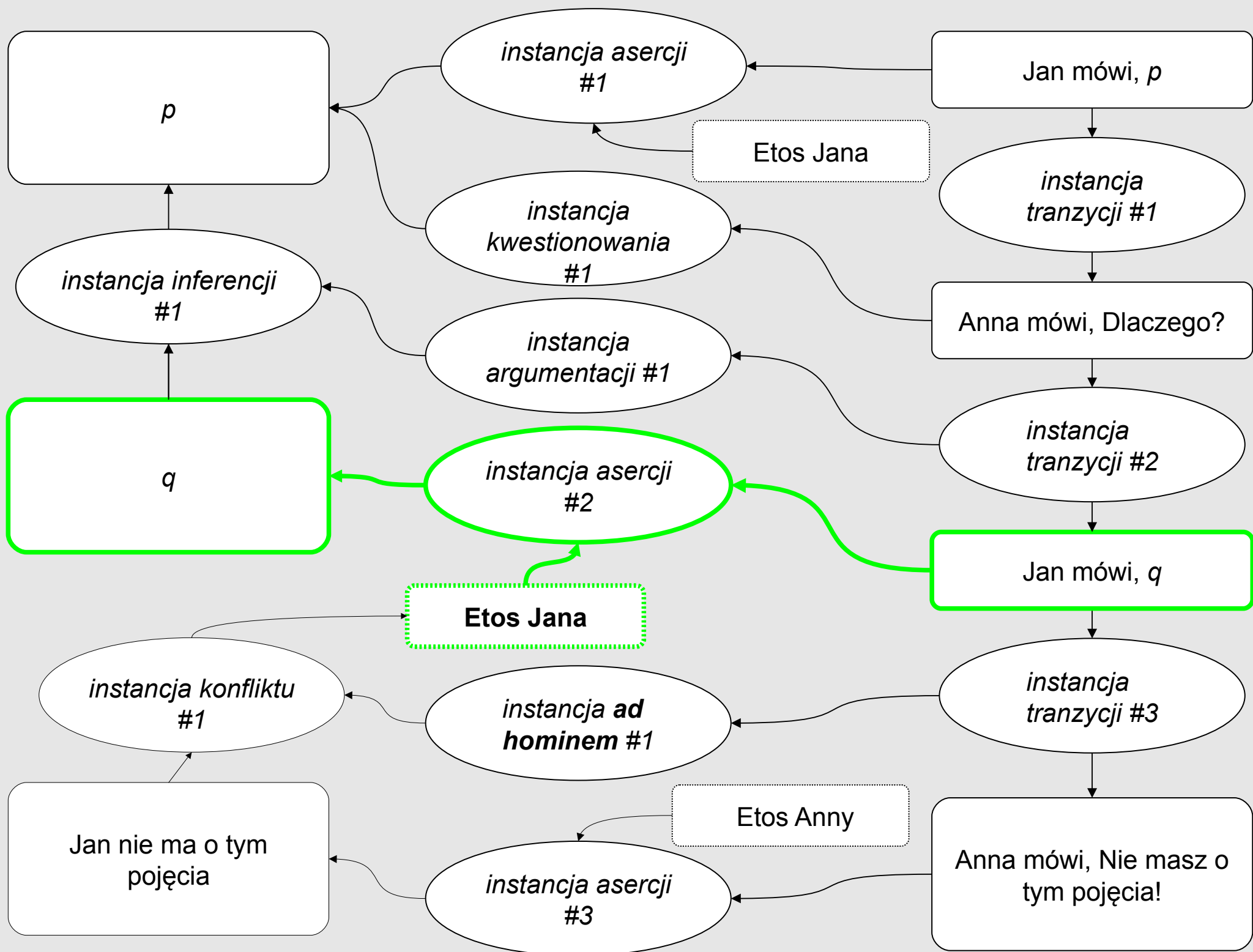

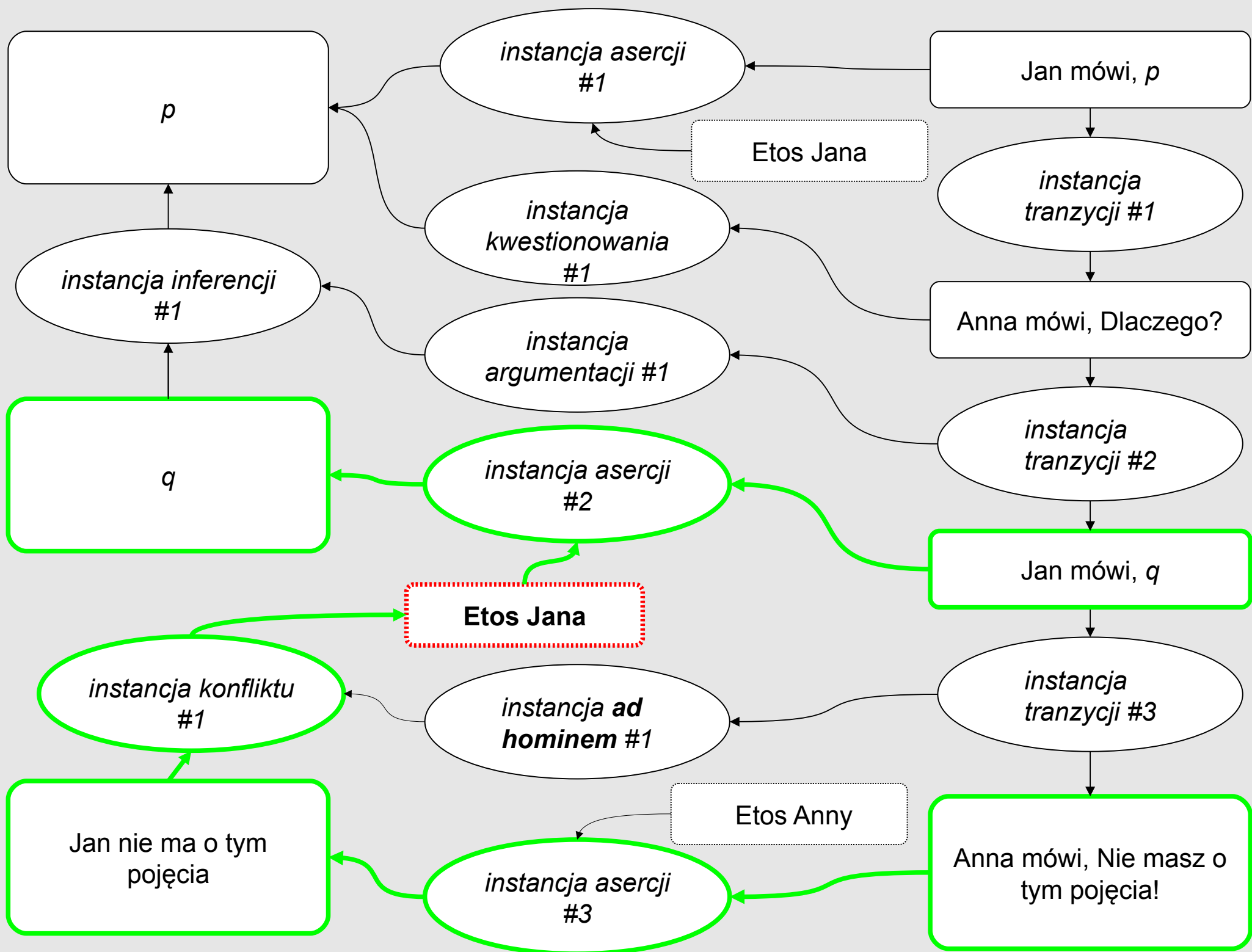

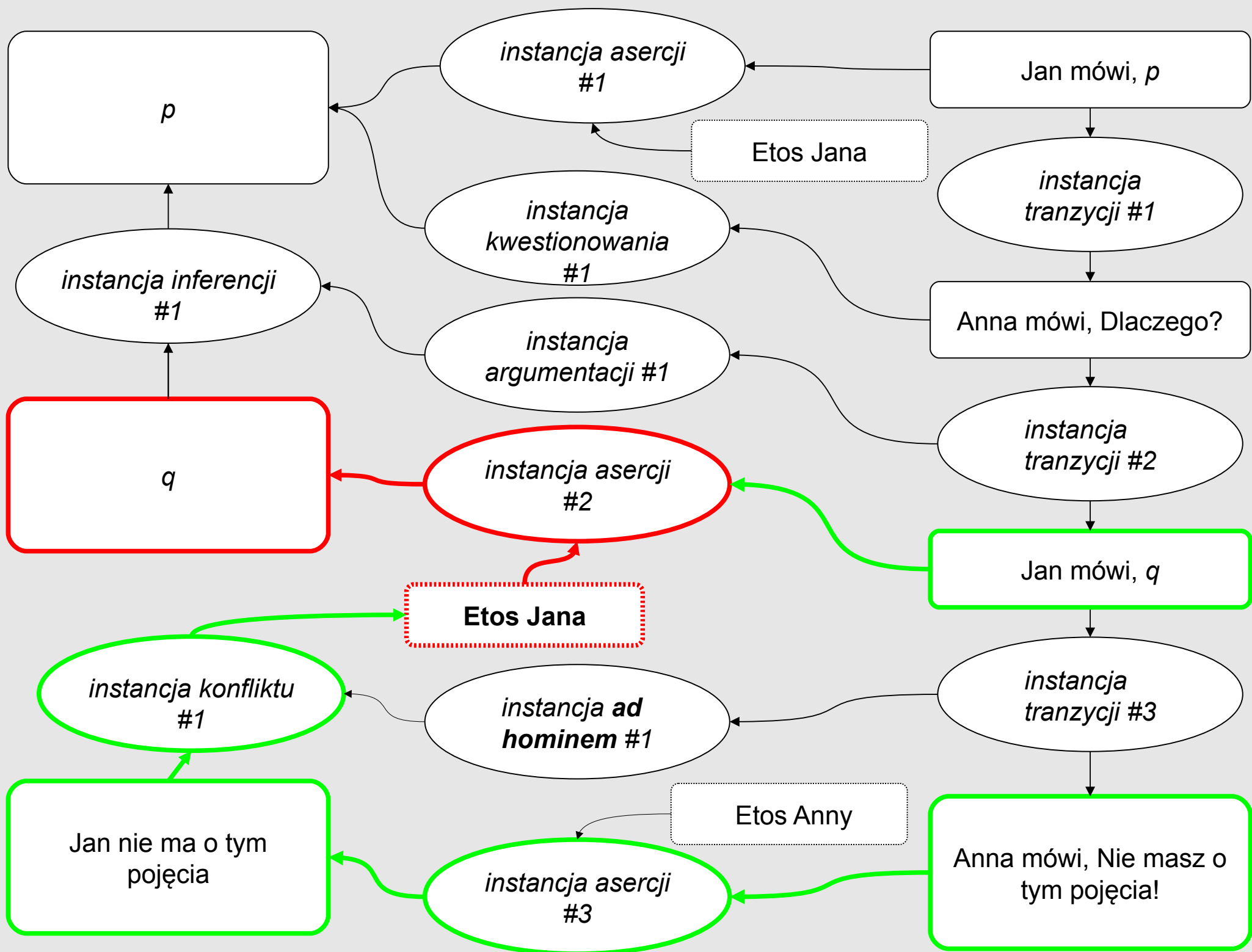

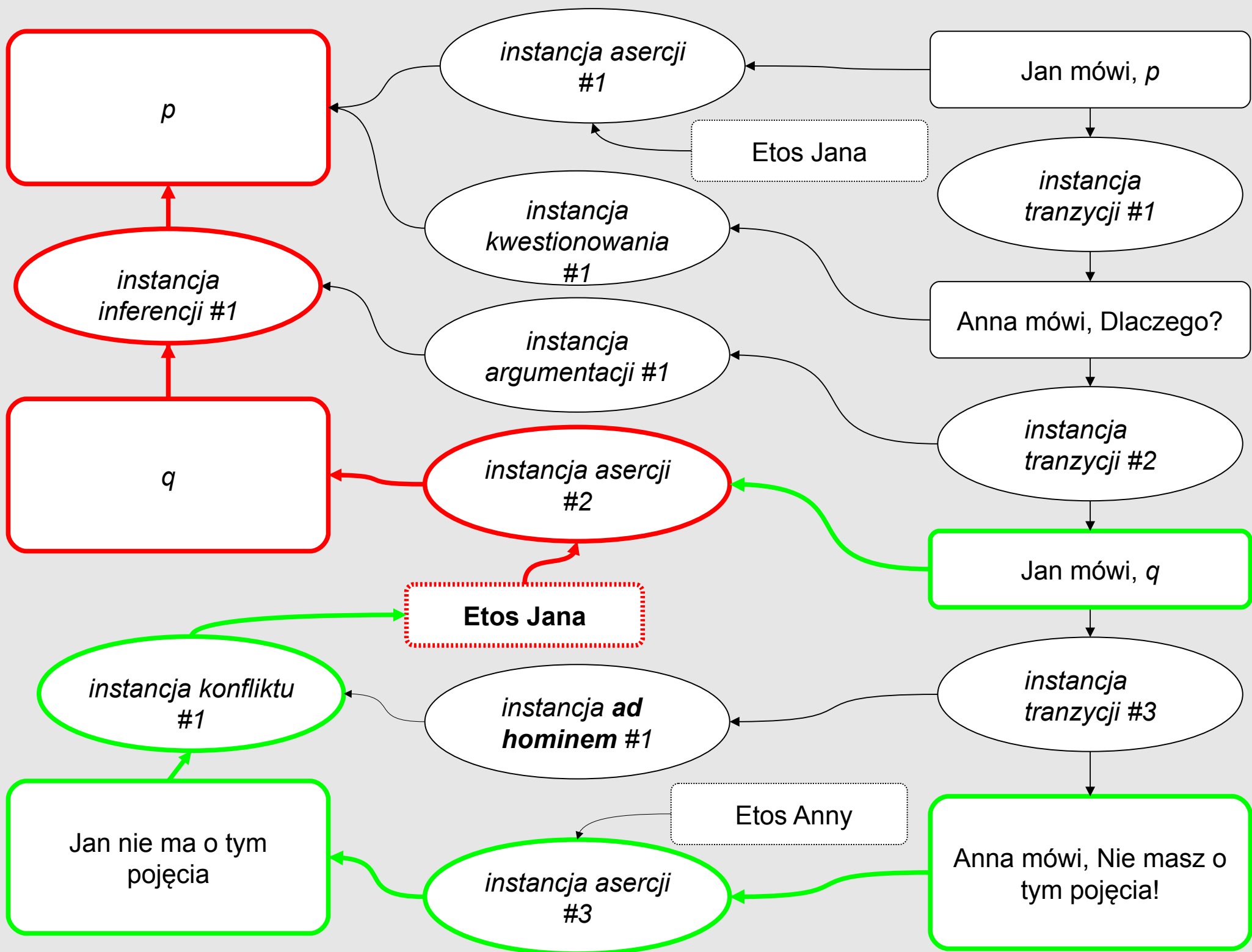

Podsumowanie

- Argumentacja jest **aktem mowy**
- Wśród jej warunków fortunności znajdują się **warunki etotyczne**
- Etos niekoniecznie musi być **etotyczną argumentacją** (błędne koło & AH)
- **Teoria zakotwiczenia inferencji** pozwala łączyć zjawiska inferencyjne, pragmatyczne i retoryczne

- Arystoteles (2001) *Retoryka*, Dzieła wszystkie, t.6, PWN, Warszawa
- Budzyńska, K. (2012) Circularity in Ethotic Structures. *Synthese*, 190(15): 3185-3207.
- Budzyńska, K. (2013) Retoryczne strategie poznawcze, *Przegląd Filozoficzny*, 2(86): 253-274.
- Budzyńska, K., C. Reed (2012) The Structure of Ad Hominem Dialogues, *Frontiers in Artificial Intelligence and Applications*, IOS Press, (245): 410-421.
- K. Budzyńska, M. Witek (2014) Non-Inferential Aspects of Ad Hominem and Ad Baculum, *Argumentation*, Springer, 28(3): 301-315.
- Hamblin, Ch. L. (1970). *Fallacies*. London: Methuen.
- Searle, J. (1969) *Speech Acts: An essay in the philosophy of language*. Cambridge University Press.
- Walton, D. (2006). Epistemic and dialectical models of begging the question. *Synthese*, 152, 237-284.
- Walton, D., C. Reed and F. Macagno (2008) *Argumentation Schemes*. Cambridge University Press.

Etos a etotyczna argumentacja

(5)

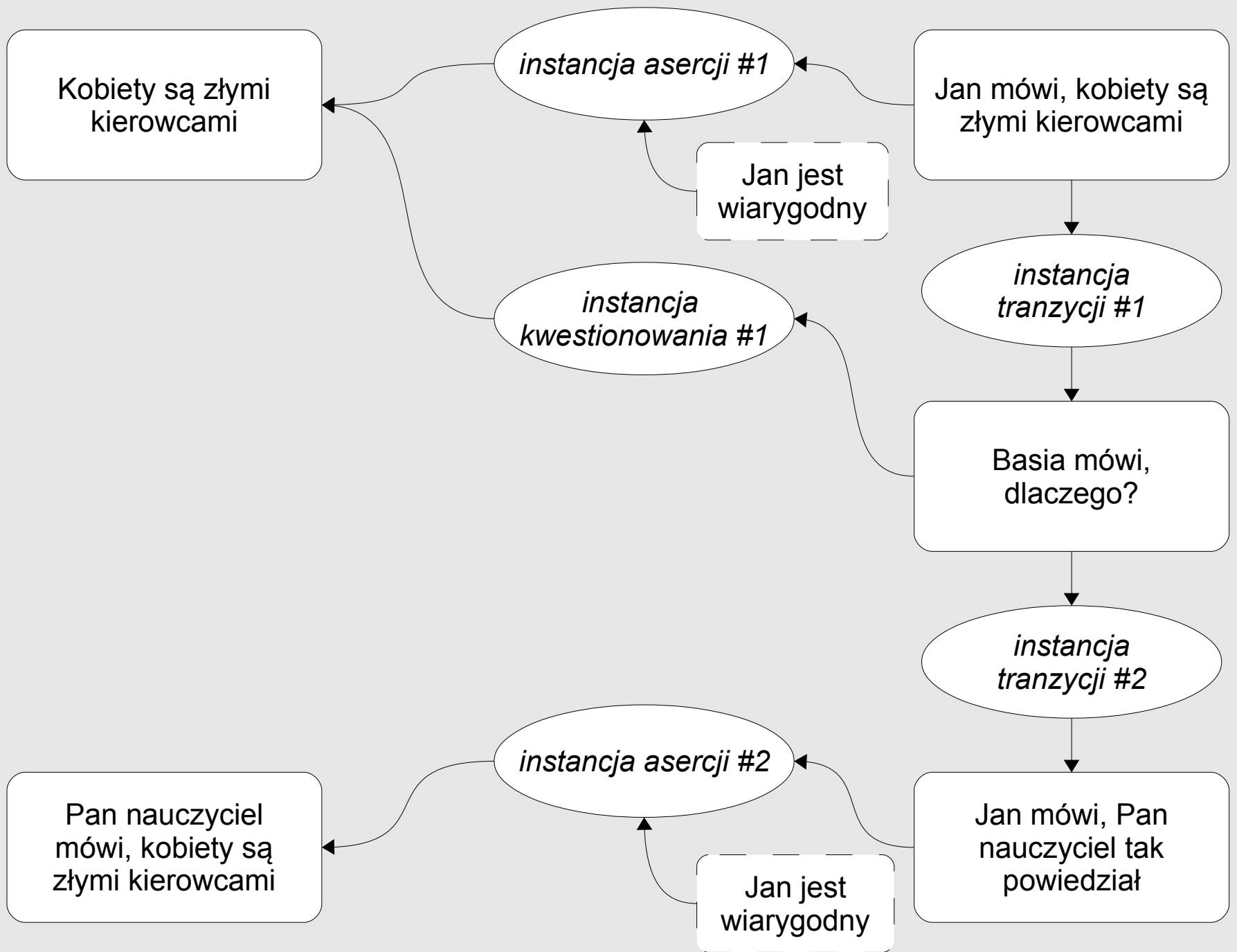
(a) Jan mówi, kobiety są złymi kierowcami

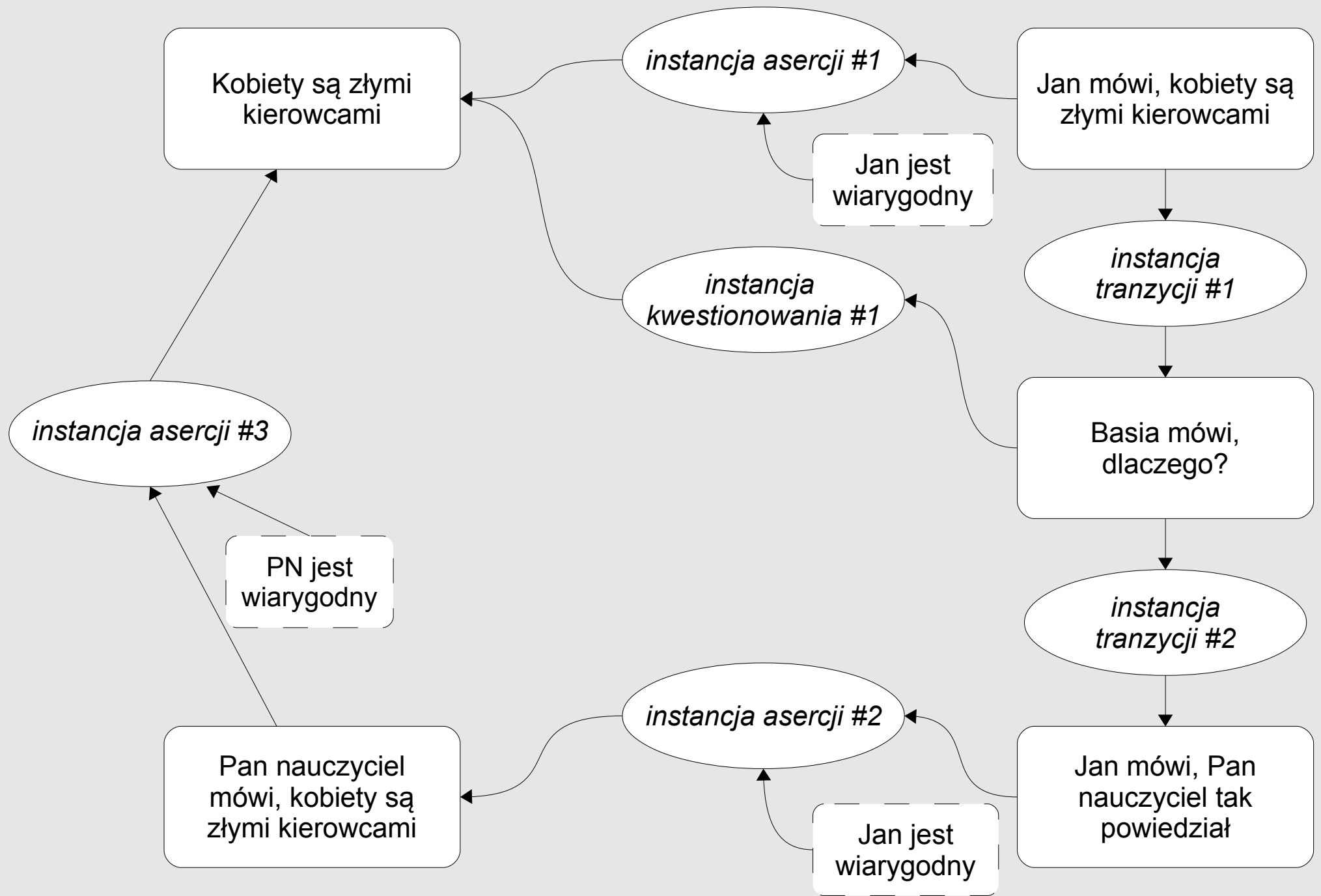
(b) Basia mówi, dlaczego tak sądzisz?

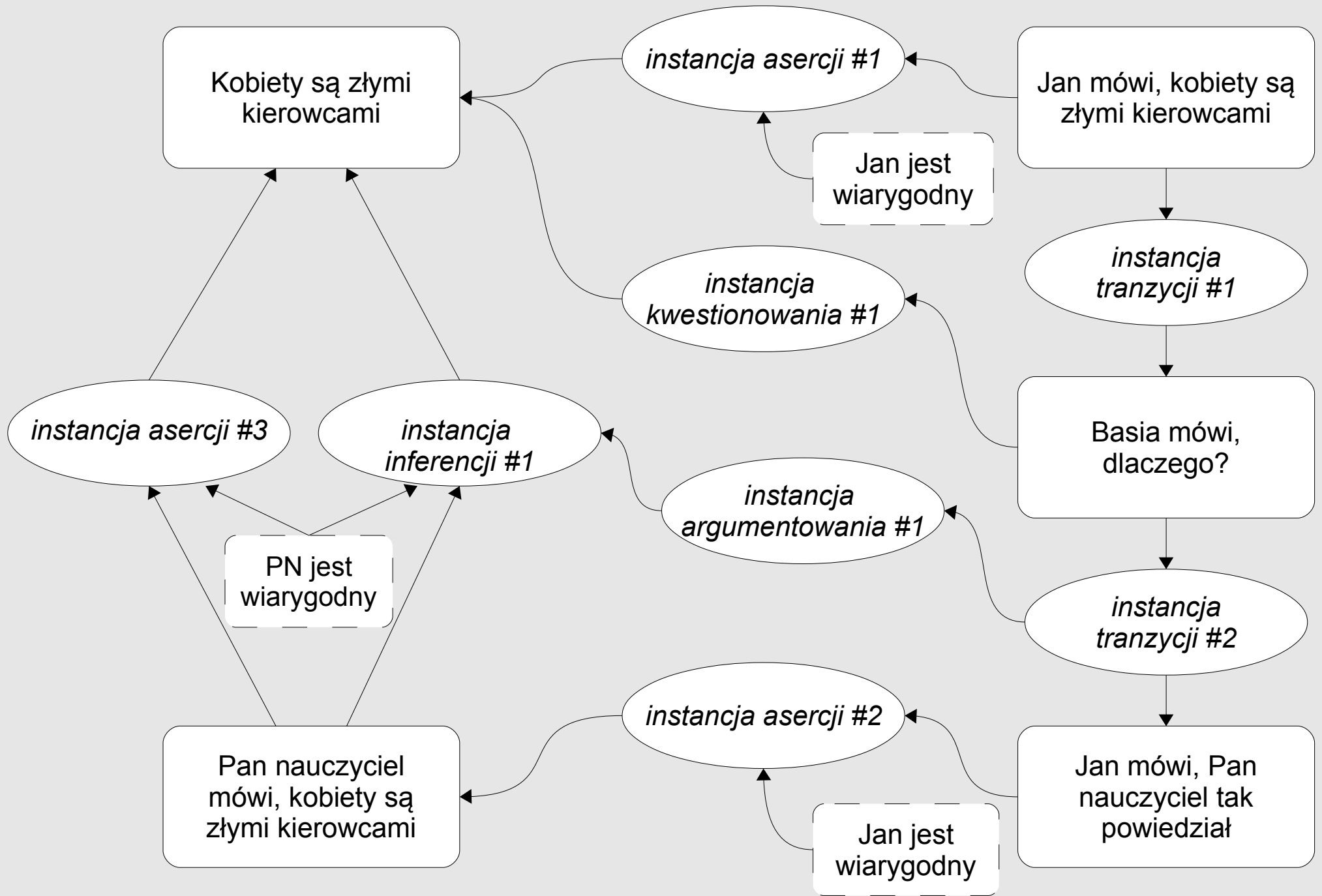
(c) Jan mówi, Pan nauczyciel tak powiedział

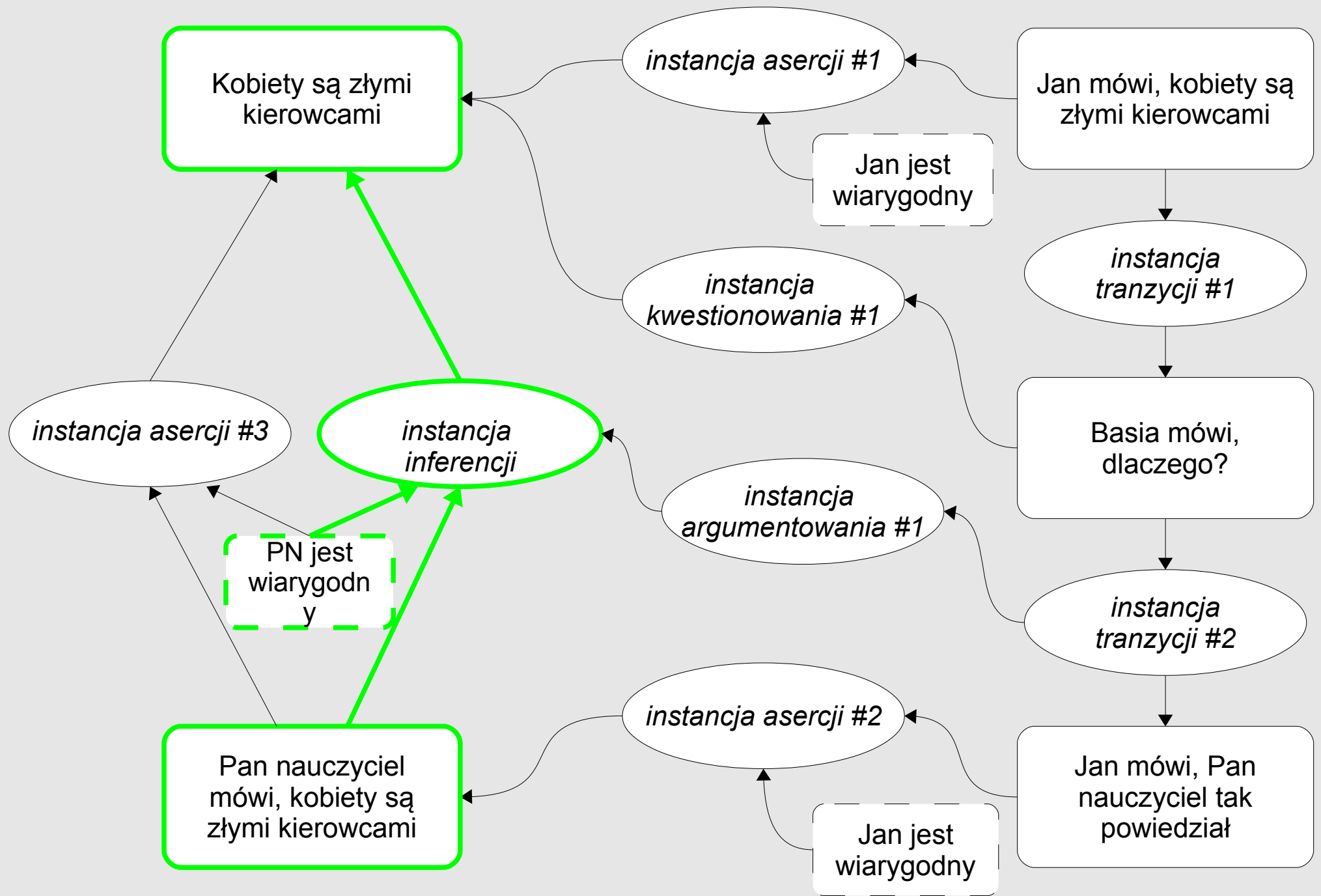
Standardowy model

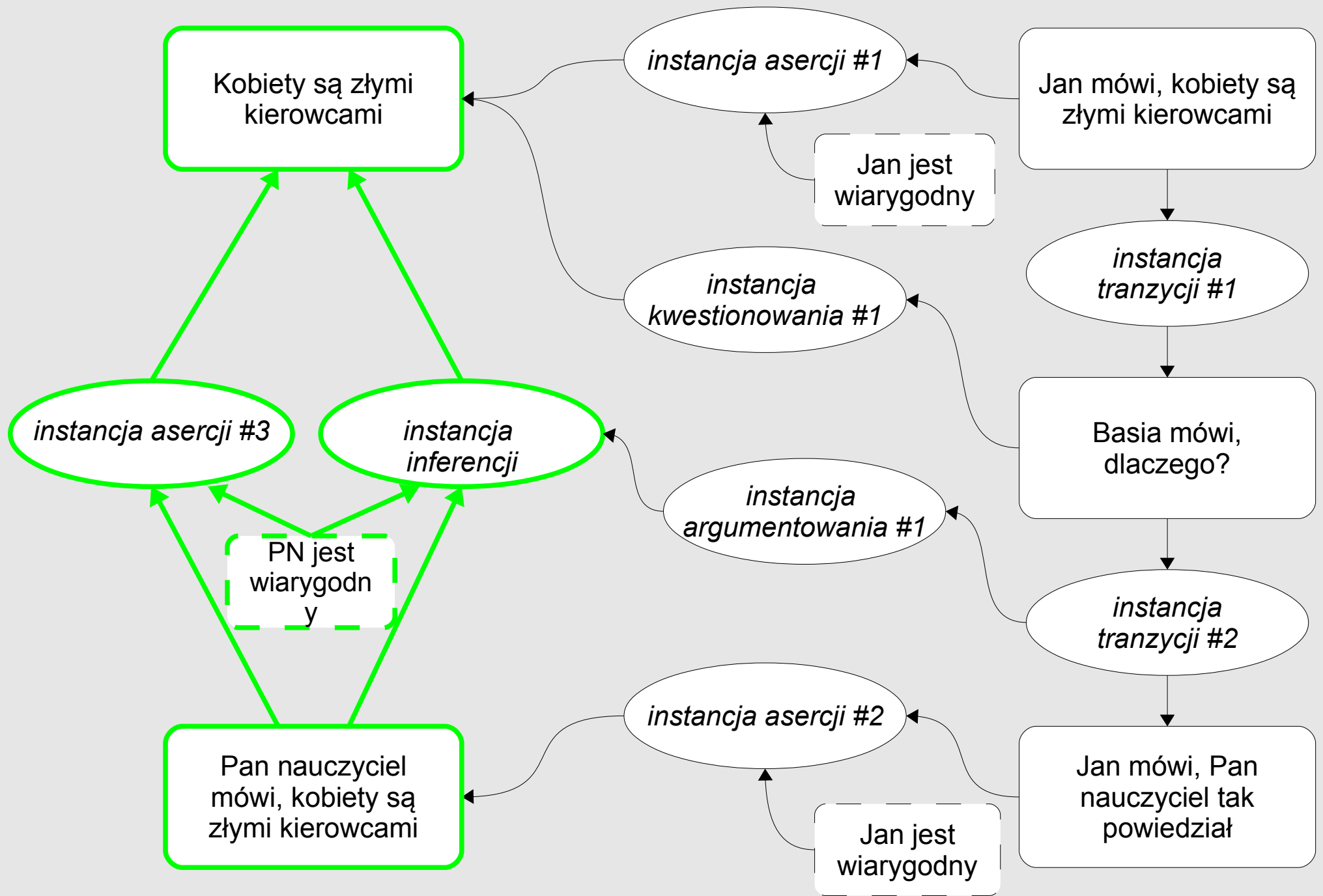
- **Wniosek:** Kobiety są złymi kierowcami (*p*)
- **Przesłanka1:** Pan nauczyciel tak powiedział (*i mówi p*)
- **Przesłanka2:** Pan nauczyciel jest wiarygodny (*i jest wiarygodny*)

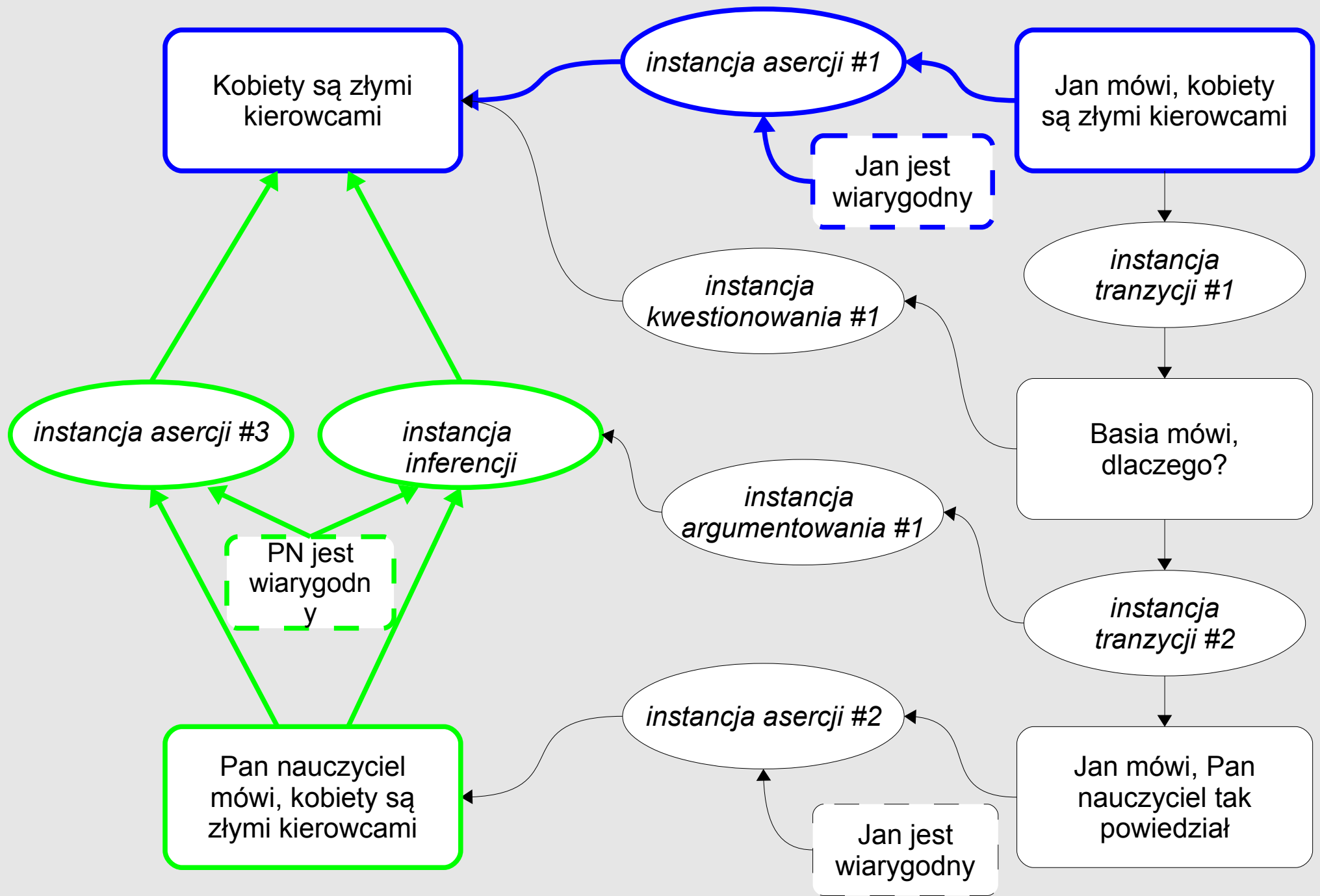

Struktura illokucyjna

- eksplicytne **wejście** – wypowiedź albo relacja między nimi
- implicytne wejście – warunek dot. połączenia illokucyjnego (zawiera warunek etotyczny)
- **połączenie illokucyjne**
- **wyjście** – zdanie albo relacja między nimi (zawartości treściowe aktów mowy)

Etotyczna struktury

- Jakakolwiek struktura zawierająca komponent dotyczący **charakteru mówcy**

Etotyczne struktury:

- Illokucyjne struktury
- Etotyczne argumenty